

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΙΔΡΥΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ : ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

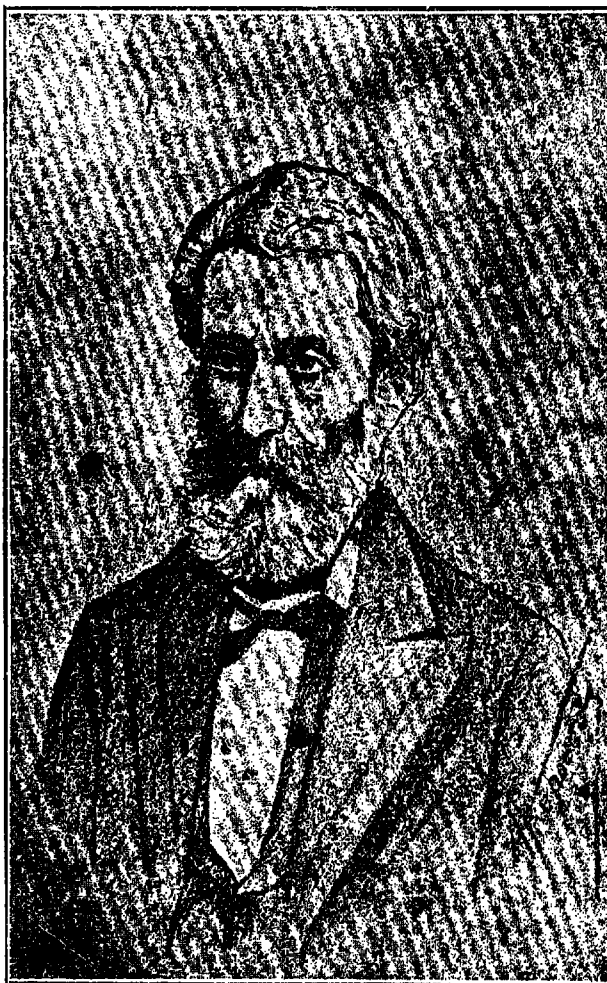
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

ΑΡΙΘ. 715 (ΦΥΛ. 25)

Σάββατο, 19 Δεκεμβρίου 1920

ΟΙ «ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ» του, από ανέκδοτο χειρόγραφο του, βγήκανε σε τόμο από το
«ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ» Χ. ΓΑΝΙΑΡΗ και ΣΙΑ (Σοφοκλέους, 3) και
τουλοῦνται τέσσαρες δραχμῆς.

Με τούς «ΣΤΟΧΑΣΜΟΥΣ» του Αναγκάριου, ὁ κακὸς ἄνθρωπος γίνεται καλὸς καὶ ὁ
καλὸς γίνεται τέλειος. Δὲν διδάσκει μορφωτικώτερο βιβλίον. Σωστὸ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΑΙΟ.

Ἄνδ. Γασιάρης

* ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ *

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἰδρύθη ἐπιτροπὴ πρὸς... μελέτην τοῦ ζητήματος τῆς ρυθμίσεως τῆς γλώσσης τῶν ἀναγνωστικῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς, μᾶς τὸ λέγει καθαρὰ τὸ ἀναλόβον τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς συντελεσθείσης ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως «Ἐμπρός», τίτλοφοροῦν τὴν σχετικὴν εἰδησιν μὲ τὰς λέξεις «Ὁ ἐξοβελισμὸς τῶν Μαλλιαρῶν», Ἄλλὰ καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου, γνωστοῦ, ἀπὸ τὰς τελευταίας δηλώσεις του, μαλλιαροφάγου. Ἐπει ἡ Κυβέρνησις φαίνεται πλέον ἀποφασισμένη ὀριστικῶς νὰ χαλάσει ὅ,τι ἐγένεν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ νὰ βγάλει καὶ πάλιν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τὴν μὲ τὸσους ἀγῶνας εἰσαχθεῖσαν δημοτικὴν γλώσσαν. Καὶ εἰς τὸ ὀπισθοδρομικὸν τοῦτο ἔργον τῆς θὰ ἔχει συνηγορὸν καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἐν τῇ πατριωτικῇ πολιτικῇ συνεργάτου τῆς βενιζελικοῦ τύπου. Ἴσως νὰ θελήσουν νὰ ἐννοήσουν τώρα, ὁ κ. Γληνὸς καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τῇ ἐκπαιδευτικῇ μεταρρυθμίσει συναγωνισταὶ του, ὅτι τοιαύτης κοινωνικῆς σημασίας μεταρρυθμίσεις, μόνον ὡς προζόντα τῆς ἐκ τῶν ἐπαρκῶς διαφωτισμένων λαϊκῶν μαζῶν ἐπιβολῆς εἰμποροῦν νὰ σταθοῦν, ἐνῶ ὡς προζόντα μανίας μεταρρυθμιστικῆς ἐπιδείξεως καὶ νεφελιατικῆς ἐρσιτεχνίας ἐκ μέρους ἐνὸς πολιτικοῦ κόμματος, δὲν δύναται νὰ ἐπιζήσουν πέραν τῆς πρώτης τυχούσης πολιτικῆς μεταβολῆς. Καὶ νὰ καταλάβουν πλέον, ὅτι ἀντὶ νὰ κολλήσουν κοντὰ εἰς τὸν κ. Βενιζέλον, διὰ νὰ κάμουν ἐκ τοῦ ἀσφαλούς ἀγῶνα, ὡφείλαν ν' ἀγωνισθοῦν προηγουμένως γὰρ νὰ διαφωτίσουν τὸν λαόν καὶ νὰ κάμουν τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως ὑπόθεσιν ἰδικήν του. Ἄλλὰ δυστυχῶς φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ τὸ καταλάβουν οὔτε τώρα. Ἡ μᾶλλον δὲν τοὺς συμφέρει νὰ τὸ καταλάβουν. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶδμε ἀκόμη οὔτε λέξιν ἐκ μέρους τῶν ἐναντίον τῆς βυσοδομουμένης μεταρρυθμίσεως τῆς συντελεσθείσης ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Τί φοβοῦνται; Ἐφημ. "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ,

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ἰ.λ. Χρ. Κάτι ἔχεις μέσα σου ὅμως ἔχεις ἀνάγκη νὰ μελετήσεις ἀκόμα τὴ γλώσσα, καὶ νὰ γυμναστῆς γράφοντας. Τὰ «βρωμισμένα ράκη» ποὺ «καλόφτανε» γίνονται καλύτερα βρωμικά κουρέλια ποὺ σκοπεύαζε. Στὴ διήγησή σου θὰ ἴτανε καλύτερο νὰ μᾶς ἐβάζες καὶ μᾶς νὰ ἰδοίμε μονάχοι μας καμιά σκηνή, καὶ ὄχι νὰ μᾶς τὰ λές διὰ τοῦ λόγου σου λ.χ. τὸ θάνατό της. Κι' ἔτσι νὰ μᾶς τὸ δειξῆς πὺς κανένας «δὲν τὴ λυπήθηκε» κτλ. καὶ πὺς μόνον τὸ «φωρόσκυλο οὐρλιασε λίγο», κι' αὐτὸ, ὄχι ἀπὸ ἀγάπη, παρὰ γιὰ τὸ «δὲ βρήκε πῶς τὸ σκοπούει» μὲ τὸ ψωμί — ἂν καὶ πολλοὶ ἀδικεῖς τοὺς σκύλους δίνοντάς τοὺς ἀνθρώπινες ἰδιότητες. — κ. Βαγγ. Α. Φ. Στυφνὴ φράση καὶ κακογραφία κάνουν τὴ φωνιὰ φιλιὰ. Μὰ καὶ πάλι, καθὼς τίμολογεῖς καὶ τοῦ λόγου σου, στυφνὴ εἶνε ἡ φράση σου. Αὐτὸ εἶναι ἐλάττωμα πάντοτε ποὺ ζημώνει πάντοτε τὸν ποιητὴ, ὅσο μεγάλος κι' ἂν εἶναι νὰ τὸ μαθητευόμενα ἀκόμα περισσότερο, γιὰ βέβαια δὲν μπορούμε νὰ μελετοῦμε τὰ τόσο πολλὰ καὶ ποικίλα ποὺ μᾶς στέλλονται, σὰ νὰ ἴτανε ἡ Σολωμονική. Καὶ, ἐπειδὴ τὸ φέρνει ἡ καυρὴν-

τα: Μᾶς ἐξηγεῖς πὺς τὸ «στὴ μαλθακὴν, ἔπου κοιμάται, χώραν» πᾶει νὰ εἰπῆ: «στὴ μαλθακὴ χώρα, ἡ ὅποια κοιμάται», ἐνῶ μπορεῖ κανένας νὰ τὸ πᾶρει πὺς λέει: «στὴ μαλθακὴ χώρα, στὴν ὅποια κοιμάται», καὶ νὰ ψάγῃ γὰρ τὸ ὑποκείμενο, καὶ νὰ τοῦ βγαίνει ἀπὸ τὴ μήτη ἡ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαψη. Ἔτσι καὶ τὸ ἄλλο: «στὸν νῆον τῆς ἑστασιῆς φωνιὰ νάλλῃξον» τὸ ἐξηγεῖς: «νάλλῃξον τὴ φωνιὰ τοὺς μὲ τῆς ἑστασιῆς τῶν νῆων». Λές δηλαδὴ στὶς ἑστασιῆς τῶν νῆων, καὶ ἐννοεῖς: μὲ τῆς ἑστασιῆς. Παραπονεῖσαι πὺς δὲ σοὺ γράφουμε περισσότερα συλλογιῶσαι πᾶση ἐργασία τέτοιου εἶδους ἔχομε; Διὰ βε ταχτικὰ τὴν ἀλληλογραφίαν μας, κι' ἀπὸ κεῖ θὰ βλέπεις τῆς γνώμης μας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ λέμε τὰ ἴδια κάθε φορὰ στὸν κάθε πού μᾶς στέλνει. Ἐπειτα δὲ συμβουλευόμε νάργισις μὲ τὴν ὄχι στυφνὴ φράση, μὲ τὴ σωστὴ φράση καὶ τὴν αὐστηρὴ σύνταξη. Ὅταν τὸ μάθεις αὐτὸ, ἐρχομαστε στὸ δεύτερο μάθημα. — κ. Δυσ. Μαρ. Πολὺ καλὸ. Ἄν ἴτανε δυνατό νὰ ἔχει κάπως λιγώτερες ἀσυνειθιστες λέξεις σὰν τὸν «κλιντήρα», τὸ «ἐπαγκώνιο» κτλ. θάτανε καλύτερο ἀκόμα. Δεχτό. — κ. Πρωτ. Δὲν καταλαβαίνουμε πᾶν εἶναι τὰ ἴσα πού θες νὰ πῆς. Ἐπὶ πού λές, εἶναι πολὺ σωστά, μὰ ἔχουν εἰπωθεῖ χίλιες φορές. Ὁ δημοτικισμὸς εἶναι ἡ ἀλήθεια, κι' ἡ ἀλήθεια δὲ ζημιώνεται μὲ τὴν καταδίωξιν, τὸ ἐναντίον δυναμώνεται καὶ ξεσπᾷτε λαμπρότερη. Διὰ βε τὰ φθῶρα τοῦ Παρορίτη ἔπον θὰ δεῖς τὰ αἰτία τῆς ἀποτυχίας τῆς σχολικῆς μεταρρυθμίσεως. — κ. Δαρ. Ἰημ. Ἀκόμα, πρέπει νὰ γυμναστῆς στὸ στίχο. Ἐπειτα ἐκεῖνο τὸ «πᾶει πῆθανε» ἐρχεται πολὺ γλήγορα, κατόπι ἀπὸ τὸ κλάψιμο «μὲ τρέλα». Πὺς πῆθανε; — κ. Μ. Καρ. Δὲ μᾶς ροτιοῖς τὴ γνώμη μας. Τὰ τρία νῆα πού μᾶς στέλνετε, δὲν ἔχουνε καθόλου στίχο. Καὶ οἱ ἰδέες πολὺ ἰδέες, πολὺ ἀφηρημένες. — κ. Σιλ. Ἀρ. Πῶς τὸ πέτυχε τὸ ψευτόνομα Σιλδ Ἀρολδ θὲν εἶναι τίποτα πῆς τὸ τεύλαχιστο Τσαίλδ ἢ Τσαίλντ ὅπως διαβάζεται. Μὰ γιὰ νὰ παίρνομε φράγγικα ὀνόματα; Τὸ «στὸν Πόνου μου» κι' ὄχι «στὸ Πόνου μου» θὰ ἴτανε καλὸ, ἂν δὲν εἶχε κείνο τὸ «τὸ θάνατό μου δῶνε» ἐκεῖνο τὸ «Μέθυσες στὴν ταβέρνα — τῆς δυστυχίας μου καὶ σύ», ἐνῶ στοὺς ἄλλους στίχους παρακινεῖς τὸν πόνου νὰ σοὺ περάσει τὰ στήθια κτλ. καὶ κείνες οἱ χασμωδίες, καὶ μάλιστα τὸ «μὲ—αἷμα». — κ. Jacyn. Καὶ τοῦ λόγου σου φράγγικο ὄνομα. Βέβαια, ἔτσι πρέπει νὰ βγαίνουν δίχως νὰ τὰ συλλογιῶσαι καὶ μονοκόμματα αὐτὸ εἶναι ἡ ποιητικὴ γέννησι μὰ κατόπι πρέπει νὰ δουλεύονται αὐτὰ εἶναι ἡ τέχνη. Τὸ πρῶτο δίχως τὸ δεύτερο ἀφίνει νὰ πᾶει χαμένο ἓνα θεῖο χάρισμα τὸ δεύτερο δίχως τὸ πρῶτο ἀφίνει νὰ πᾶει χαμένος ὁ κόπος ἐκείνου πού τὰ ἐπιχειρεῖ. Δοκίμασε νὰ δουλέψεις τὴ «Δεύτερη Ἀγάπη» ἀκόμα, καὶ νὰ τῆς κάνεις πῶς κανονικοὺς τοὺς στίχους καὶ δίχως χασμωδίες, κι' ἂν εἶναι δυνατό νὰ λείψουν ἐκεῖνοι οἱ θεύλαφοι στίχοι πού χαλοῦνε δίχως λόγο τὸ ρυθμὸ, καὶ πού πάντοτε εἶναι ἄνοστοι στίχοι. Κι' ἄλλο ἔνα: γράφε μας καθαρότερα ἐκείνη τὴν ἀγάπην στὸ Σαλονῶν δὲν πιστεύομε νὰ τὴ διαβάσαμε σωστά. — κ. Β. Βεστ. Τὸ διήγημά σου δὲν εἶναι διήγημα. Εἶναι τρεῖς εἰκόνας τέλεια ξεχωριστῆς ἢ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὄχι πολὺ πρωτότυπες σὲ ἰδέα καὶ σ' ἐκφράση. Ἡ γλώσσα σου πολὺ μιχτή: «Ἡ γυναῖκα του, μιὰ εὐγενῆς καὶ φιλεὺσπλαχνοῦς καρδιά, δὲν μπορούσε ν' ἀκούει τὰς χυδαῖας ἕβρες τοῦ συζύγου της». — κ. Κ. Μαν. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Τὰ ποιήματά σου ἔχουνε μιὰ σκοτεινάδα πού δὲν ταυρίζεται μὲ τὸ δικό μας γούστο — δίχως νὰ λησιμονοῦμε πὺς de gustibus κτλ. — κ. Π. Καρ. Ἡ πρόξα σου καταγίνεται στὰ 2, τῆς νὰ μᾶς πῆ πὺς μιὰ φθισικὴ κᾶθεται στὸ παρόθυρο καὶ συλλογιέται. Καὶ στὸ τελευταῖο 1/3 μᾶς δίνεις γοργὰ τὸ θάνατό της. Κανένα ἀστέμα, καμιά ζωὴ, κανένας πόνος δὲ σπαταροῖται μέσα: «Δὲν εἶμαι καλά, εἶπε... πῆρε τὸ βιολί τὸ κούρντισε καὶ εἰς λίγο οἱ ἀδμονικοὶ ἴχιοι τοῦ addio dal passato δόνησαν τὸν ἀέρα.» : φιλολογία. — κ. Πύραμο. Γιὰ πρῶτα καλὰ εἶναι. Κοίταξε νὰ μάθεις νὰ γράφεις στίχους. Προσπάθησε νὰ σφίγγεις τὰ νοήματα:

Γύρω τους πετοῦν οἱ γλάροι
μεθυμένοι ἀπ' τὴν ἀνάργα
τῆς φουρτούνας πάντοτε ἔχουν
μιὰ περίσσια γρηγοράδα.

ὅταν μιλάει κανένας μάλιστα γὰρ γρηγοράδα δὲν πρέπει νὰ κεί τὸσα λόγια γὰρ νὰ εἰπῆ πὺς οἱ γλάροι γοργονοῦνται. — κ. Ἀσπ. Ἰκ. Δεχθὴ Ἡ Ὀλίκερη Ἱστορία». Τὸ ἄλλο: δὲν εἶναι ἀπὸ τῆς τῶς σοκοτοφες, παρὰ εἶναι πού τὸ δώσαμε σὲ κάποιο εἰδικότερο σ' αὐτὸ τὸ εἶδος, γὰρ νὰ μᾶς πῆ τὴ γνώμη του κι' ἀκόμα τὴν περιόμενου ὅπως καὶ ἡ εὐγενεία σου. — κ. Σμ. Δαρ. Θὰ δημοσιεύσει.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΣΑΗΜΗΘ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 19 Δεκεμβρίου 1920

ΑΡΙΘ. 715 (ΦΥΛ. 25)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ: Στὸ φίλο μου—Γαλήνη—Ξυπνήματα—Ἀγάπη.
ΙΟΥΣΤΙΝΑ: Στὴ Λυδία.
ΚΛΕΤΗΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: Ἐνα ὄνειρο ποὺ σβήνει. (Β' ἄρθρο).
ΜΙΧ. ΦΕΡΒΑΝΤΗΣ — Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ: Δὸν Κιχώτης (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

ΣΟΦΙΑ ΛΗΖΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ κακό. (Τέλος)
ΔΥΣΣΗΣ ΠΑΡΜΑΡΗΣ: Εἰδιολογία.
Μ. ΓΙΩΝΝΑΤΟΣ: Σημάδια.
ΣΤΕΦΑΝΟΣ: Αἰσιώπειοι μῦθοι.
ΝΣΠ, ΓΚΙΜ. Τὸ μουντὸ τὸ ἀκρογιάλι.
ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φιλολογία.—Ξένη φιλολογία.—Ἡ Κοινὴ γνώμη. Χωρὶς γραμματόσημο.

ΣΤΟ ΦΙΛΟ ΜΟΥ

ἽΟλα τὰ ὠραῖα περνοῦν, φίλε, δωκάτω
Τὸ λουλουδί χλωμιάζει· ξεθωριάζει
Κ' ἡ χαρά· τὸ κορίτσι τὸ δροσάτο
Παντρεῖται ἢ ἀπὸ θλίψη μαραζιάζει.

Τὸ πιὸ ὄμορφο τραγοῦδι τὸ σκουριάζει
Ἡ ἀνάσα τοῦ καιροῦ· ὁ ἀήτος γυρίζει
Τοῦ ὄνειρου, ντροπιασμένος, καὶ κουρνιάζει
Στὴν καρδιά, καὶ τὰ νύχια του τῆς μπήζει.

Ἐνα τρανὸ εἶναι, φίλε, κοιμητήρι
Τῆς ζωῆς τὸ περβόλι· δίχως δάκρυ
Καὶ τὴ φιλία ἄς τὴ θάψουμε σὲ μιὰ ἄκρη.

Παλικαρισία ἄς ποῦμε τὸ ποτήρι
Τὸ πικρό· καὶ τὸ δρόμο πὰ ἄς βαδίσει,
Καθένας μᾶς, ποὺ ἡ μοῖρα τοῦχει ὀρίσει.

ΓΑΛΗΝΗ

Χαρισμένο τοῦ ποιητῆ *Λαύρα*.

Μὰ κείνος ποὺ ἡ ζωὴ τὸν τρικυμίζει,
Καὶ σώσει τὴν ψυχὴ του ἀπ' τὸ χαμό,
Χιλιάκριβη γαλήνη ἔχει ἀποκτήσει
Ἄκόμα πιὸ βαθεῖα κι ἀπ' τὸν καημό.

Γιατὶ ὅσα ἡ αἰώνια θάλασσα σκεπάζει
Κάτω ἀπὸ τὰργυρά της τὰ νερά,
Τὰ νοιάθει ἐκεῖνος μόνο ποὺ κοιτάζει
Μὲ τὸ ἴδιο μάτι λύπη καὶ χαρά.

Παιδιά τῆς Γῆς, ποὺ φέρνει μας καὶ παίρνει
Δίχως σκοπὸ κι ἀπ' ἀγνωστὴ ἀφορμὴ,
Γινόμαστε τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἥλιος γέρνει
Καθρέφτες τοῦρανοῦ γιὰ μιὰ στιγμὴ!

ΞΥΠΝΗΜΑΤΑ

Ποῖός εἶναι αὐτὸς ποῦχει καρδιὰ στὰ στήθη
Καὶ δὲν ξυπνᾷ τὴ νύχτα ἀπ' τὸ βαρὺ
Τοῦ πελάγου τὸ σάλο — ποὺ ἐκαυχῆθη
Πὼς τὴ γαλήνη του ἄλυπος θωρεῖ;

Στοῦ καταγάλανου οὐρανοῦ τὰ πλάτη
Τῆς τρικυμῆς λουφάζουν οἱ καημοὶ.
Ποῖον δὲν ξυπνοῦν τὴ νύχτα ἀπ' τὸ κρεββάτι
Τῆς θάλασσας οἱ μαῦροι στοχασμοὶ;

ΑΓΑΠΗ

Ἡ καρδιά μου εἶναι θλιμμένη,
Μὰ ὁ γιαλὸς λαμποκοπᾷ —
Πόση ἀγάπη εἶναι χαμένη
Στοῦ πελάου τὴν ἀγκαλιά!

Σὰ σμαράγδια, σὶν τοπιάζια,
Σὰ διαμάντια στὸ νερὸ
Τῶν ἀνθρώπων τὰ μαράζια
Νὰ χορεύουν τὰ θωροῦ.

Πόση ἀγάπη εἶναι χαμένη
Στοῦ πελάου τὴν ἀγκαλιά!
Ἡ καρδιά μου εἶναι θλιμμένη
Μὰ ὁ γιαλὸς λαμποκοπᾷ.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Οἱ λογιώτατοι, ὑπεραγαπῶντες τὴ γλώσσα, ὁμοιάζοντε τοὺς φιλάργυρους, ὑπεραγαπῶντες τὸν πλοῦτον. Καὶ οἱ δύο τοῦτοι κάνουνε σκοπούτους, ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ ἦναι παρὰ μέσατους. Καὶ οἱ δύο τοῦτοι ἀπατῶνται καὶ, στὴν ἀπάτητους, ζημιώνουνε τὸν ἑαυτούτους καὶ τὸν πλησίοντους.

Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΣΤΗ ΛΥΔΙΑ

Έχτες τὸ βράδι ἐστέναξα. Μὴν τ' ἄκουσες ;
Μέσα στὴ μοναξιά μου τὴ θλιμμένη,
Ἐάφρον ἢ ἀγαπητὴ μορφή σου ἐφάνηκε
περὶλυτῆ, γλυκειά, συλλογισμένη.

Έχτες τὸ μεσημέρι ἔχαμογέλαδα.
Ἄγαπημένη μ', ὁμορφὴ μὴ μὲ εἶδες ;
Ἐάφρον ἢ μορφή σου μπρὸς μου ἐφανερώθηκε
λουσμένη ἀπὸ τοῦ γέλιου τὶς ἀχτίδες.

Κι ἀπὸ μακριά, κι ἀπὸ κοντά, καὶ πάντοτε :
Τ' εἶναι πού τὴν ψυχὴ σου ἔχει ὑφασμένη,
κ' ἔτσι πονεῖ μαζί μου, κ' ἔτσι χαίρεται
μὲ τὴ φτωχὴ ψυχὴ μου ἀνταγωνισμένη ;

Ὅμοια μὲ λύρα Αἰολικὴ πού ἀπάντησα
μιὰ χαραυγὴ στὸν ἔρημο τὸ δρόμο,
καὶ παίζει σιγανὰ κι ἀταλοκρούεται
ἀφ' ἑὶ ἀγεριοῦ τὸν ἀνάλαφρο τρόμο.

Ληξούρι

ΙΟΥΣΤΙΝΑ

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΠΟΥ ΣΒΗΝΕΙ

B,

Οὔτε ἀπελπισία οὔτε ἀπογοήτευση πρέπει νὰ μᾶς κυριέψει. Ἴσια ἴσια ἢ ἀποτυχία πρέπει νὰ μᾶς κεντρίσει τὴν ὄρεξιν γιὰ τὴ δουλειά. Μὰ τὰ παθήματα πρέπει νὰ μᾶς γίνουνε μαθήματα γιὰ νὰ θεμελιώσουμε τὸ ἔργο μας στέρεο, ἀκατάβλητο, αἰώνιο. Ὑπάρχει ἕνας δρόμος, πού μπορούμε νὰκολουθήσουμε γιὰ νὰ φτάσουμε στὸ σκοπὸ, δρόμος, εἶναι ἀλήθεια, στενός, ἀνηφορικός, πού χρειάζεται κάποιες θυσίες τοῦ ἔγωισμοῦ μας. Μὰ τί νὰ γίνει; Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἰδέα ἀπαιτεῖ νὰ ὑποχωρήσει ὁ ἔγωισμός μας.

1). Πρέπει νὰ τὸ πάρουμε ἀπόφαση πὼς στὰ μεγάλα πολιτικοκοινωνικά ζητήματα τὴ λύση δὲν μπορούμε νὰ τὴν ἐκδιώσουμε. Πρέπει νὰ μάθουμε νὰ δουλεύουμε καὶ νὰ περιμένουμε νὰ ὀριμάσει τὸ ζήτημά μας, πού σήμερα στέκεται καρπὸς ἄγουρος. Ἄλλο ζήτημα ἂν ἢ μεταρρύθμιση εἶχε τὰ μέσα νὰ ἐπιβάλλει τὴ λύση στὸ ἔθνος μὲ τὴ βία. Αὐτὸ θὰ μπορούσε βέβαια νὰ γίνει μόνο μέσα σὲ μιὰ ριζικὴ κοινωνικὴ μεταβολή. Σήμερα, καὶ μέσα στὸ ἀστυκὸ σύστημα, πού διαθέτει ὅλα τὰ μέσα γιὰ μιὰ αποτελεσματικὴ ἀντίδραση, εἶναι ἀδύνατο. Ἄν ὁ ἀνατρεπτικὸς αἶφουνας κατεβῆ καὶ στὸν τόπο μας, τότε θὰ μπορούσε ἢ μεταρρύθμιση νὰ σκεφτεῖ καὶ γιὰ μιὰ βίαιη ἐπιβολή, μὲ τὴν προϋπόθεση κάποιας ἰλικτῆς διχτατορίας, πού θὰ τὴν χρησιμοποιοῦσε γιὰ φωτισμὸ τοῦ λαοῦ, διαδέτοντας γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὅλα τὰ μέσα πού μπορεί νὰ διαθέσει ἕνα κράτος.

2). Πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε τὶς ἰδέες μας καὶ νὰ παρουσιάσουμε στὸ ἔθνος μὲ πρόγραμμα ὀρισμένο καὶ σταθερό. Ὅχι μικροπολιτικὲς καὶ μικροπονητικὲς. Ὅχι τρικλοποδιές. Νὰ ὀρίσουμε πρῶτα τὸ γλωσσικὸ τύπο. Ἡ μεταρρύθμιση νὰ μᾶς δώσει ἕνα γλωσσικὸ ἐπέδειγμα. Νὰ ξαίρουμε γιὰ πού πρῶτα θάγων-

στοῦμε. Νὰ ξαίρει καὶ τὸ ἔθνος ὄχι νὰφίσουμε τὸ παιδί μόνο του νὰ φτιάσει τὴ γλώσσα, θυσιάζει θεέ ! Νὰποχτήσουμε καὶ κάποια τόλμη, νὰ μάθουμε νὰ ὑποφέρουμε λιγάκι καὶ τὴν εὐθύνη. Ὅχι, νὰ ἢ δημοτικὴ, νὰ καὶ ἢ καθαρεύουσα. Διαλέξετε, ἀνακατωσατε, φτιάξετε γλώσσα. Θέλεις μῆλον ἔπαρε, θέλεις κιδώνι. Ὅχι βέβαια ἔτσι. Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ἔχει πᾶ συμπληρώσει τὸ σύστημά του, Λοιπὸν, τί ἄλλο χρειάζεται ; Νὰ γραφοῦνε βιβλία πάνω σ' αὐτὸ τὸ σύστημα. Ὅχι νὰ εἴμαστε μιχτοὶ καὶ νὰ καμωνάμαστε τὸν ἀγνὸ δημοτικιστὴ. Καὶ νὰ μὴ θυμώνουμε, δὲ μᾶς λένε πὼς ζητᾶμε νὰ ὑποσκάψουμε τὴν καθαρεύουσα. Νὰ τῶχουμε καὶ γιὰ καθόχημα μᾶς μάλιστα. Καὶ, τὸ σπουδαιότερο, νὰποφασίσουμε τί θὰ εἴμαστε. Ἀστοὶ ἢ σοσιαλιστῆς; Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο, γιὰτὶ ἀνάλογα μὲ τὶς ἰδέες μας θὰ εἶναι καὶ τὸ ἰδεολογικὸ περιεχόμενο τῶ βιβλίων, καὶ αὐτὸ θὰπατελέσει τὴ βάση ὅλης τῆς μεταρρύθμισης. Σοφὸ εἶναι βέβαια νὰ καρπώνεται κανεὶς τὰ κέρδη καὶ τῶ δυὸ ἰδεολογιῶν. Μὰ μεταρρύθμιση, πάνω σὲ δυὸ βάσεις, δὲν μπορεί νὰ στηριχτεῖ. Ἐγὼ βλέπω πὼς ἢ μεταρρύθμιση εἶχε ἔθνομιστικὸ χαραχτήρα καὶ γι' αὐτὸ τὴν εἶδαμε νὰ συνεργαστεῖ στενὰ καὶ μὲ ἀστυκὸ ἔθνομιστικὸ κόμμα. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε ἢ ἔννοια τῆς Πατρίδας καὶ τῆς Θρησκείας δὲν ἀνέχεται κανέναν περιορισμὸ, καμιά νεωτεριστικὴ ἐρημνεία. Θεὸς ἢ μεταρρύθμιση νὰποχτήσῃ φιλολεύτερο περιεχόμενο; τότε θὰ πάψει νὰ συνεργάζεται μὲ ἀστυκὰ πατριωτικὰ κόμματα, γιὰ νὰ μπορεί, σὰ θὰ θγαίνει ὁ κ. Χατζιδάκης νὰ τὴν καταγγέλλει γιὰ ἀντιπατριωτικὴ καὶ ἀντιθρησκευτικὴ, νὰ ὑποστηρίξει ἄνετα καὶ ἄφοβα τὶς ἰδέες τῆς δίχως νὰ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὰ δάχτυλά τῆς.

3). Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ στηρίξουμε τὴ μεταρρύθμιση πάνω σὲ μιὰ ὀρισμένη κοινωνικὴ τάξη. Ἡ μεταρρύθμιση πού ζήτησε νὰ στηριχτεῖ πάνω στὸ Βενιζελικὸ κόμμα, ἔκανε ἕνα μεγάλο λάθος γιὰτὶ εἶναι κοινὸ μυστικὸ πὼς δῆξ ἀπὸ τὸν κ. Βενιζέλο, οἱ περισσότεροὶ φίλοι του εἶτανε ὀχτροὶ τῆς. Ὑπάρχει ὅμως ἕνα κόμμα, πού ἔχει ἀναγράψει ἐπίσημα τὴ δημοτικὴ γλώσσα στὸ πρόγραμμά του. Εἶναι τὸ Ἐργατοσοσιαλιστικὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Τὸ πρῶμα εἶναι ἀπλοῦστατο. Ἡ μεταρρύθμιση, ἀφοῦ συμμορφωθεῖ πρῶτιστα μὲ ὅσα σημειώσαμε παραπάνω, ἔχει ἠθικὸ χρέος νὰ συμπράξει μὲ τὸ κόμμα αὐτὸ. Ἡ συμπράξη αὐτὴ εἶναι ἠθικὴ ὑποχρέωση. Ὁ δημοτικισμὸς δὲ θὰ θγει ἀπὸ τὴ σάλα τὴν ἠλεκτροφώτιστη τῆς ὁδοῦ Λέκκα. Θὰ θγει ἀπὸ τὴ σάλα τῆς ὁδοῦ Ἐνδριπιδῆ. Στὴν ὁδὸ Λέκκα, καὶ στὴν ὁδὸ Σταδίου, ἢμπορεῖ οἱ ἑκατομμυριοῦχισες νὰ χεροκροτοῦνε τὰ Σοβιέτ γιὰ νὰ διασκεδάσουν τὸ πείσμα τους ἢ τὴν ἀνία τους. Μὰ ὁποιος θέλει ἀληθινὰ νὰ δουλέψει, νὰ κατεβῆ στὴν ὁδὸ Ἐνδριπιδῆ. Τὸ κόμμα ἔχει ἀνάγκη ἀπόλυτη ἀπὸ φωτισμένους προπαγαντιστῆς, πού νὰ προπαγαντίσουν καὶ νὰ ἔξηγησουν ὅλα τὰ κεφάλαια πού κλείνει τὸ πρόγραμμά του. Ἐχει ἀνάγκη καὶ τὸ ἴδιο νὰ φωτιστεῖ, πού σήμερα φαίνεται σὰ νὰ μὴν ὑποπατεῖ μερικὲς μεγάλες ἀλήθειες. Κι' ἕνα ἀπ' αὐτὰ ὁ δημοτικισμὸς. Ἀφήστε τὸ ἄκαστο, Ἀκαδημαϊκὸ κουνεντολόγιο, διῶξτε ἀπὸ κοντὰ σας τοὺς μικροπῶνηρους, τοὺς καιροσκόπους, κι ὅλους ἐκείνους πού νομίζουν πὼς δημοτικισμὸς σημαίνει κοινωνικὴ ἔ-

πίδειξη σκότωμα ὄρας, ἢ ἀρριβισμό, καὶ γίνετε μι-
λιτὰν τοῦ δημοτικισμοῦ. Τὸ κόμμα ὠργάνωσε τὰ
ρα ἐκπαιδευτικὸ ἐπίσημα ὄριστε νὰ διδάξετε στὶς μά-
ζες τὸ δημοτικισμό. Γιατὶ αὐτὲς οἱ μάζες θὰ σᾶς νιώ-
σουνε, αὐτὲς θὰ ἐπιβάλλουνε τὸ δημοτικισμό καὶ μὲ
τὸ αἷμα τους. Οἱ ἐκατομμυριοῦχοι, ποὺ σᾶς θαμά-
ζουνε τώρα, θὰ τραθηχτοῦνε τὴ στιγμή τῆς κωλύσεως.
Μὴ ζητᾶτε νὰ ψαρέψετε ὀπαδούς ἀνθρώπους ποὺ δὲν
ἔχουνε κανένα φυσικὸ δεσμό μὲ τὸ δημοτικισμό. Αὐ-
τοὶ ἂ θέλουνε ἄς ἔρθουνε μαζί μας. Παλαίψετε νὰ
κερδίσετε τὸ Λαὸ, ποὺ τώρα τὸν κρατᾶει στὰ νύχια
τῆς ἢ καθαρεύουσα.

4). Κυκλοφορήστε βιβλία, ἐφημερίδες, περιοδικά,
ιδρύσετε νύχτεφινὰ σχολεῖα, ὠργανώσετε διάλεξες,
γιορτές, θέατρα, προπαγανδιστικὰ ταξίδια στὶς ἐπαρ-
χίες, στὰ χωριά, καταρτίσετε σὲ κάθε πόλη, σὲ κάθε
χωριό, ὄμιλους, τμήματα, κέντρα, πλέξτε ἕνα δίχτυ
ποὺ νὰ κλείει μέσα ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Προσπαθήστε
νὰ μπεῖτε μέσα στὰ ἐργατικὰ σωματεῖα, κήρυκες τοῦ
Δημοτικισμοῦ. Βγῆτε ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀσφυκτικὴ
ἀτμοσφαῖρα τοῦ ὄμιλου σας στὸ ὑπαιθρο, νὰ ἀ-
νασπᾶνετε καθαρὸ ἀέρα. Ὅπου βρῆτε τέτοια
ἀνοήτωση νὰ προῦπάσχει, ἀγκυλιάστε τὴν, δά-
σετέ τῆς τὰ μέσα νὰ ἀναπτύχῃ. Νὰ ὁ «Νου-
μάς», εἶναι μιὰ ὄργανωση, ἔχει παρελθόν, ἔχει παρό-
δοση, ἔχει Πανελλήνιο κύρος, κατάντησε πρὸ θεοῦ,
καὶ ὑπορεῖ νὰ γίνῃ ἕνα τρομερὸ ὄπλο γιὰ τὸν ἀγῶ-
να. Νὰ στερεωθῇ ὁ «Νουμάς» καὶ νὰ φτάσῃ ὡς τὴν
τελευταίαν καλύβα γιὰ νὰ κηρύξῃ τὸ καινούριο Βαγ-
νήλιο. Μὴ μᾶς ἀντιτάξετε πὺς δὲν ἔχετε τάχα τὰ
μέσα γιὰ μιὰ τέτοια πλατεῖα προπαγάντα. Εἶτανε κά-
ποι ἐποχὴ ποὺ τὰ εἶχατε. μὰ ἀντὶ νὰ τὰ μεταχειρι-
σῆτε, φωνάζατε «σοῦτ, μιλιὰ, σιγὰ σιγὰ μὴ μᾶς πά-
ρουν χαυψάροι οἱ καθαρευουσιάνοι».

5). Ἡ Μεταρρύθμιση πρέπει νὰ παρουσιαστῇ ὁ-
λοκληρωτικὴ, σὲ ὅλους τοὺς κύκλους τῆς ἐκπαιδε-
ψης, μὲ ὄγκο, καὶ μὲ τρόπο ποὺ νὰ νιώσῃ ἀμέσως ὁ
Λαὸς πὺς κάτι ἀληθινὰ μεγάλο, κάτι ἀληθινὰ και-
νούριο μπῆκε στὴ θέση τοῦ παλιοῦ. Ἡ δημοτικὴ
γλώσσα πρέπει νὰ μπεῖ στὰ σχολεῖα συνολικῶς μὲ
ὀλόκληρο πρόγραμμα ἀπὸ ριζικὲς ἐκπαιδευτικὲς με-
ταβολές, ποὺ νὰ κάνουνε τὰ σχολεῖα νὰ πάρουνε τέ-
λεια ἀλλιώτικη ὄψη, σὲ τέτοιο βαθμὸ, ποὺ ὁ κόσμος
νὰ νιώσῃ πὺς τὸ ζήτημα δὲν εἶναι νάντικαταστήσου-
με ἕνα βιβλίο μ' ἕνα ἄλλο βιβλίο, παρὰ πὺς μιὰ ἀλη-
θινὴ ἀβυσσο χωρῖζει τὸν παλιὸ κόσμον ἀπὸ τὸ νέο. Γι'
αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη ἡ μεταρρύθμιση νὰ συνοδευτῇ καὶ
μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἀνακούφιση τοῦ λαοῦ. Ὅλα χάρι-
σμα, τουλάχιστο στὴν ἀρχή: χάρισμα τὰ βιβλία, χά-
ρισμα ἢ ἐγγραφὴ, ἢ γραφικὴ ἔψη, ἀκόμα καὶ τὰ ρού-
χα τῶν παιδιῶν, καὶ ἡ τροφὴ τους, ὅσο εἶναι μπορε-
τό. Ἔτσι θὰ πιστέψουνε ὅλοι πὺς μπῆκανε ὁ ἕνας
ἀλλιώτικος κόσμος. Τὰ ἡμίμετρα καὶ οἱ ἐπιφύλαξεις,
ἀντὶ νὰ εὐκολύνουνε, δυναμώνουνε τὴν ἀντίδραση.
Ὅταν εἶναι νὰ πολεμήσῃς ἕνα βιβλίο, εὐκολο εἶναι
νάντιδράσῃς. Ἐνα ὀλόκληρο οἰκοδόμημα σοῦ πέφτει
δύσκολο νὰ τὸ ρήξῃς.

6). Ἡ μεταρρύθμιση πρέπει νὰ σκιαστῇ κάτω ἀπὸ
ἕνα μεγάλο ὄνομα. Τόχουμε; Γιατὶ σήμερα, ἐγὼ δὲ
βλέπω ποὺ ἄλλο ὄνομα θὰ μπορούσε νὰ δώσει κύρος
στὴ μεταρρύθμιση, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ψυχάρη. Ὅγ-
κος ἀληθινός. Μὴ βλέπετε πὺς τοῦ βρῆσανε. Στὸ

βάθος ὅλοι τὸν σέβονται. Καὶ δίπλα τοῦ ἐπιτελεῖα,
ἐπιτελεῖα. Ὅ,τι διαλεχτό, ὅ,τι ἠθικό, ὅ,τι γερό, ὅ,τι
δυνατὸ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ δημοτικισμός.

7). Ὅσο νὰ γεννηθῇ τὸ σχολικὸ βιβλίο ποὺ ὄνει-
ρευόμαστε, προτιμότερο εἶναι νὰ γίνῃ μιὰ ἐκλογὴ ἀπὸ
τὴ λογοτεχνία μας. Ἄς διαλέξουμε ὅ,τι μπορεῖ νὰ
δώσουμε στὸ παιδί. Καὶ συνάμα ἄς περιμένουμε τὸ
μεγάλον σχολικὸ δημιούργημα.

Αὐτὰ προτεῖνω ἐγὼ. Τώρα θὰ μὲ ρωτήσετε: Καὶ
ἡ δημοτικὴ ὠρισμένα πρέπει νὰ μείνῃ στὰ σχολεῖα.
ναὶ ἢ ὄχι; Κ' ἐγὼ σᾶς λέω: Καὶ νὰ μείνῃ, τὸ ζή-
τημά μας δὲ λύνεται. Καὶ νὰ βγῇ, τίποτα δὲ
χάνουμε, ἀμα ἔχουμε ὄρεξη νὰ δουλέψουμε. Γιατὶ τὸ
ζήτημα δὲν εἶναι μόνο γλωσσικόν. Εἶναι καὶ κοινωνι-
κόν. Τὸ σημερινόν κοινωνικόν σύστημα, ποὺ μᾶς ἔδωκε
τὴν καθαρεύουσα, δὲν μπορεῖ τὸ ἴδιον νὰ χωρέσῃ τὸ
δημοτικισμό. Ἡ τὸ κοινωνικόν σύστημα πρέπει νὰ
πλατύνῃ, ἢ ὁ δημοτικισμός νὰ στενεύῃ μὲ ἀταίρια-
στες πρὸς τὴ φύση του ὑποχωρήσεις. Αὐτὸ θὰ εἶταν
ὀλέθριον.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Τὰ περίφημα δώδεκα σονέτα, ποὺ ὁ μεγάλος
Ἴταλὸς ποιητὴς I. Καρπτούτσι, μὲ τὸν τίτλον Σ ἄ ἰ ρ ἄ
(Αὐτὸ θ ἄ πετύχει) ἔγραψε, ὄργησε σὲ βι-
βλίο, σὲ μιὰ πολὺ πετυχημένη Ἑλληνικὴ μετάφραση
τοῦ κ. Αγγ. Γ. Μακρῆ. Τὸ βιβλίον ἔχει πρόλογον πο-
λυσεῖλον καὶ σχόλια ἱστορικὰ καὶ κριτικὰ στὸ τέλος,
ἀπαραίτητα γιὰ νὰ νιώσῃ κανεὶς τὰ σονέτα, ποὺ ὅλα,
καθὼς εἶναι γνωστὸ, στηρίζονται πάνω σὲ ἱστορικὰ
γεγονότα. Κρίμα μοναχὰ ποὺ καὶ ὁ πρόλογος καὶ τὰ
σχόλια εἶναι γραμμένα σὲ μιὰ κακὴ καὶ ἀντιπαθητικὴ
καθαρεύουσα, ἐνῶ στὴ μετάφραση τῶν Σονέτων ὁ κ.
Μακρῆς δείχνει πὺς ἀγαπᾷ καὶ ξαίρει ἀρχετὰ κα-
λὰ τὴ Δημοτικὴ. Ἀπὸ τὰ σονέτα, γιὰ δεῖγμα, δημοσι-
εῖομε τὸ πρῶτον:

Ὁ ἥλιος λάμπει στὰ βουνὰ στὴ Βορρόνη,
καὶ στὸ Μάρνη γιὰ τὸν τρύφο φωτᾷ
τὴν Πικάρδικη γῆ, ποὺ ἀργεῖ, ζητᾷ
τ' ἄλτρι, γιὰ τὴ νέα σπορὰ νὰ ὀργᾷ.

Στ' ἀμπέλια τὸ κλαδευτὴρι ξαμῶνει
σὺν τσεκούρι, μ' ὀργῆ, λὲς κ' αἷμα στάει
γαῖες ἔρμες σὲ δύση ἄλικη κοιτᾷ
ὁ ὀργωτῆς, ποὺ τὸ μάτι πλᾶνον ἀσκῶνει.

Τὰ βούκεντρα, στὰ βῶδια, ποὺ μουγκρίζουν,
τινάξῃ καὶ στροφογυρίζῃ, ἀδράζει
τὴ λαβὴ καὶ κράζει: «Ἐμπρός, Γαλλία, ἴσα!

Τρίζῃ τῶλετρι σταυλάκια, καπνίζου
οἱ κάμποι σκοτεινὸς ὁ ἀγέρας βράζει
φαντάσματα μὲ τοῦ πολέμου λύσσα.

— ΑΛΕΞ. ΜΩΡΑΪΤΙΔΟΥ: Διηγήματα,
(τόμ. Α'), ἐκδ. I. Σιδέρη, δεξ. 6. — Γι' αὐτὸ τὸ βι-
βλίο τοῦ Σκιαθίτη δημοματογράφου ποὺ τὰ δηγῆ-
ματα τὸν ἀντικατοῦ σκιασμένα δὲ καὶ τὰ πρῶτα

λιές εφημερίδες και περιοδικά, θα μιλήσουμε πλατύ-
τερα σε κατοπινό φύλλο.

—ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ, Σταυρούλας Γ. Μαρκέτου. Δοχ. 5. — Ένας τόμος καλλιτεχνικά τυ-
πωμένος. Έχει μερικά διηγηματάκια καλούτσικα, δυό
τρία μάλιστα κι αρκετά καλά, και μερικές σκεψούλες,
που κάτι θέλει να πει μ' αυτές. Κείνο όμως που μάς
έκανε περισσότερη κι αγαθότερη εντύπωση, είναι το
«Σημειώμα» της, στο τέλος, όπου σ' αυτό μάς δείχνε-
ται ή δ. Μαρκέτου μιά κοπέλλα με ψυχή δυνατή, τόσο
δυνατή μάλιστα, που να μην τη φοβίζει ή 'Αλήθεια,
ακόμα κι όταν πρόκειται να ζημιώσει τον εαυτό της
κρηθρόντις της. Νά, ένα χαρακτηριστικό κομμάτι
από τον πρόλόγό της : «Μερικές εφημερίδες έγραψαν
αρκετά κλακεντικά για το βιβλίο μου (το πρώτο βι-
βλίο της είναι ένας τόμος «Μικρά - Μικρά» για παι-
διά). Μά ξακρίθωσα πώς σ' όλες είχε βάλει το δά,
χτυλό του κάποιος συγγενής μου, δημοσιογράφος, του
όποιου ο συγγενικός ζήλος υπέρ της ρεκλάμας, τον
έκανε να κρύψει μερικά χρόνια από την ηλικία μου,
και να με γράψει *δοχτορέσσα* ενώ, προς το
παρόν τουλάχιστο, δεν είμαι παρά μιά φοιτήτρια της
φιλολογίας». Μιά τέτοια πλατιά ελικρίνεια, συντρο-
φεμένη και με αρκετά συγγραφικά χαρίσματα, μάς
δίνουν κάθε έλλίδα πώς ή δ. Μαρκέτου θα βγάλει κι
άλλα, πολύ καλύτερα βιβλία, με τον καιρό.

—ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ του Ζηκάκη.—Α. Κ. Τραν-
ζιάντων : Διηγήματα (τόμος Α') δοχ. 6.50.
—'Αρσινόης Παπαδοπούλου : 'Από παντοῦ της
'Ελληνικής γης (διηγήματα) δοχ. 4.— Ρωσ-
σικά παραμύθια και ιστορίες (με-
τάφρ. Κλεοπάτρας Ε. Ευστρατιάδη, από τα Ρωσικά)
δοχ. 5. — Τα βιβλία αυτά πουλιούνται στο «'Αθη-
ναϊκό Βιβλιοπωλείο» (Σοφοκλέους 3).

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

—Ένας ποιητής που χάθηκε νέος—Σερβική
ποίηση—Το βιβλίο της χαράς—Πόλεμοι και φι-
λολογία.

—Μετά το θάνατο του Ζόρζ Μαρτό, νέου ποιητή,
εικοσιπέντε χρόνων, οι φίλοι του σύναξαν, όσα τρα-
γουδιία είχε προφτάσει να γράψει, σ' ένα μικρό τό-
μο, με τον τίτλο «Σπασμένη λύρα». Διαβάζοντας ε-
ρικά από τα μικρά του αυτά λουλούδια, δεν μπορεί
παρά να θλιβεί κανείς, γιατί τόσο πρόωρα, με το θά-
νато, χάθηκε ένα δυνατό ταλέντο, ένας γλυκός ποιη-
τής. Κάθε τραγουδί, κάθε στίχος του, είναι πλημμυ-
ρισμένος από μιά χάρη λεπτή κ' εύγενική. 'Ο Μαρ-
τό είταν από τους ποιητές εκείνους που, μακριά από
τον κόσμο, βρίσκουν μιά τρελή εὐχαρίστηση στην ά-
πόμηση ζωή και στη σφαίρα των όνειρων. Γι' αυτό η
σως και τα τραγουδιία του έκδοθήκανε σε πενήντα μό-
νο τεύχη, που λίγοι θάχουν την ευτυχία να κάποιτη-
σουν, όταν ξεδεύεται τόσο χαρτί για να διαδοθούν
έργα μέτρια, στερημένα κάθε όμορφιά και κάθε
τόσο. 'Αλλά ο Μαρτό είταν από κείνους που βυθίζο-
ναι στην ήρεμη και δειχτική μελαγχολία, που

νουν καμιά προσοχή στις τιμές και στις δόξες, που
πάντοτε είναι... άνθυγιεινές. 'Ο θάνατος τον άρπα-
ξε πολύ γρήγορα, αφήνοντας κατοπί του τη γλυκειά
του θύμηση.

—Μέσα σ' έναν τόμο, που κάνει κάποιον κρότο στο
Βελιγράδι, στην «Ποίηση της 'Ιθάκης», ο κ. Μιλόζ
Τορνιάνσκου παραθέτει με μεγάλη επιτυχία στίχους
λευτέρους, που μόνο τώρα πρωτοεμφανίζονται
στη Γιουγκοσλαβική ποίηση. Κόβοντας κάθε δεσμό με
τον παλιό ρομαντισμό, με τη δόξα και τις παράδοσεις,
ο κ. Τορνιάνσκου ξεχνάει μέσα στους στίχους του την
όργη των θυσιασμένων λαών, την άγωνία και την έ-
πανάσταση των ταπεινών της γης. Μιά επαναστατι-
κή πνοή περνά από τα τραγουδιία του και τους δίνει
μιά όλοδροση αισθητικότητα, τα στολίζει με κινουήρες
εικόνας και κάποτε τολμηρότατες. Μ' όλα όμως αυτά
η άγάπη του στην πατριική γη ξεπηδά σε στίχους θεο-
μούς και συγκινητικούς.

'Ο λαός μου δέν είναι πιά λάβαρο αυτοκρατορικό που
(κυματίζει).
'Αλλά ο πόνος ή δυστυχία και το τίς που κρύβεται
στη ντροπή εκείνων που έχασαν το πάν.

Στο ποιηματάκι του «Στην 'Αδριατική» τον έ-
νοι κανείς πάλι πώς επαναστατεί κατά του πολέμου.

'Ακουσε, λέει, πώς θροντά ή σκληρή φωνή του τρα-
(γουδιού μας.
που ποτέ δέ σταματά!

Το πιο όμορφο δέν είναι πιά για την 'Αγάπη.
Είναι γιατί σε μιά άχτιδα του ήλιου σκοτώνουμε
και πεθαίνουμε χωρίς.

— Στο βιβλίο του, «Το βιβλίο της χαράς», ο κ.
Μιλίτσιτς μάς δίνει ένα πιο ήσυχο τραγουδί. Βρισκό-
με σ' αυτό τη θέρη της ζωής και μιά δυνατή λυρι-
κή συμφωνία, που φεύγει από τη γη προς τον ουρανό.
'Ο κ. Μιλίτσιτς είναι ένας θαυμάσιος ορμηστής, μιά
ψυχή υυστικώπαιθη. Ξαίρει πώς ή επικοινωνία με τη
φύση είναι το μόνο που καταπραίνει το πνεύμα. Μέσα
στον πρόλόγό του έχει τα θαυμάσια τούτα λόγια :

«'Η ήδονή είναι ανάκαλυψη της τεμπελιάς. 'Η γυ-
οά είναι ή έκπωση της υγιεινής κ' εργατικής ζωής.
Και γι' αυτό είναι ήθικη.

'Η ήδονή είναι ανήθικη. 'Η χαρά ξεχνάει την
υυγή, τη φωτίζει με καλοσύνη και αγάπη. 'Η ήδονή
είναι έγωισμός.

«Όταν μιά ήλικη μέρα, ανέβα σ' ένα ψηλό μέρος,
δεν κοιτάξω πίσω και κάτω το στερέωμα, νιώθω πώς
κάθε δική μου ανείδηση ξεπηγά. Νιώθω πώς ο ίδιος
μεγάλος νόμος της φύσης έρεογεί μέσα μου, ήσως
και νόσο μου, κι αυτό το αίσθημα νουίζει χαρά την
ψυχή μου. 'Αν υπάρχει ζωή ύστερ' από το θάνατο,
χωρίς άλλο ή χαρά αυτή θά'ναι δική μας. Γιατί για
να ζήσουμε όλόγαρα, ή ύλη μάς είναι ένα εμπόδιο. Και
κείνος είναι τέλειος που κατορθώνει να φτάσει τη
θέλα χαρά, γιατί εκείνος νίκησε την ύλη: γωοφόηκε
πιά απ' αυτή και ζει-λευτέρος στην αιώνια άγάπη».

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Ίδρυτής και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
Έκδοτης και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Γραφικοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & Σύν Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα	δρ. 20	τό χρόνο.
	» 10	το εξάμηνο.
	» 5	το τρίμηνο.
Για την Αγγλία και Αίγυπτο	£ 1	τό χρόνο
	£ 0,10	τό εξάμηνο
Για την Αμερική	\$ 5	τό χρόνο
	\$ 3	τό εξάμηνο

και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Β ΓΑΙΝΕΙ σε δεκαπέντε είκοσι μέρες, το πολύ, το τρίπρακτο κοινωνιολογικό δράμα του Δ. Π. Ταγκόπουλου, ο «**ΛΥΤΡΩΜΟΣ**», — ο «δραματικός του επίλογος», καθώς το χαρακτηρίζει στον πρόλόγό του, γιατί τήχει αποφασίσει, με το καινούριο του αυτό δράμα, που δίνει και το στερόν του, να κλείσει τη θεατρική του εργασία. Από το «**Λυτρωμό**» δίνουμε δώ μια δυό σκηνές, όχι τις χαρακτηριστικότερες. Το κύριο πρόσωπο στο δράμα αυτό, ο Δήμης, νέος είκοσιεφτά περίπου χρονών, έχει γυρίσει από το Μέτωπο μισοσακιάτης, μα με την ψυχή του λευτερωμένη πιά από κάθε λογής πρόληψη. Στο πρώτο μέρος, σε μια κοιθέντα με τη μάνα του, που τον ένοχλει με κάτι κοτσομπολιές της γειτονιάς, λέει τάκλουθα:

ΔΗΜΗΣ. — Έγώ γκρεμίζω πατρίδες, μέσα μου, τοῦτο τὸν καιρό, λυτρώνω λαούς, αναποδογυρίζω κόσμους, και σύ, μωρέ μάνα, ξερχεσαι και μου μιλάς, κ' επιμένεις να ενδιαφερόω, για την κόρη του μαραγκού και για του μπακάλη τη γυναίκα;... (αναστενάζοντας). "Αχ, η άστικη οικογένεια είναι κόλαση!... Κόλαση αληθινή!...

ΣΤΑΜΑΙΝΑ (μαλακιά). — Μη θυμώνεις, Δήμη μου!.. Μή, γιάκα μου, τὰ βάξεις μαζι μου!...

ΔΗΜΗΣ (ήμερα). — Δέ θυμώνω, μαννούλα μου!... δὲν τὰ βιάω με σένα, μαννούλα μου!... Με τη ζωή τάχω... με την κοινωνική ζωή, όπως την καταστήσαμε!... "Αχ, και νάτανε αυτή η ζωή μια παλιογυναίκα, όπως κ' είναι στην ουσία!... Θα την άφταξα από τα μαλλιά με τοῦτο, τὸ σακάτικο τὸ χέρι μου, τὸ μισερὸ, και θὰ τὴν αναποδογύριζα, θάφερα κατὰ πάνω, για νὰ γασάνει καὶ λύτερα ὁ άνθρωπος μέσα σε μιὰν αληθινή παραδεισένια ζωή....

ΣΤΑΜΑΙΝΑ. — Μεγάλα πράματα ζητάς, παιδί μου...

ΔΗΜΗΣ. — Μικρά, πολύ μικρά και πολύ εύκολα πράματα, ζητάω, μαννούλα μου... Νά, τοσοδά μικρούτσικα!.. "Αν μέσα σε μιὰ οικογένεια πάψει να ένοχλει ὁ ένας τὸν ἄλλονε για δουλιές και για ζητήματα που δὲν τὸς ενδιαφέρουν, νά, λογουχάρη, ἂν τοῦ λόγου σου πάψεις να μ' ένοχλείς για τὴν κόρη τοῦ μαραγκού, και γὼ πάλι δὲ σε φορτώνωμαι με κείνα που σκέφτομαι, και με κείνα που με τυραννοῦνε, ἡ οικογενειακή ζωή θὰ χάσει τὴ σημερινή της ἀγριότητα και ἡ ζωή...

ΣΤΑΜΑΙΝΑ. — Αυτό είναι μοναχά;

ΔΗΜΗΣ. — Νάι. Αυτό και μερικά ἄλλα ἄκωμα.

***

Κ ΑΙ μιὰ σκηνή από τὸ «τρίτο μέρος» τοῦ «**Λυτρωμοῦ**». Ἡ Τζούλια, ἡ γυναίκα τοῦ τραπέζιτη Στάθη, που αγαποῦσε τὸ Δήμη, μα που, καθώς τοῦ δικαιολογήθηκε, ἀναγκάστηκε να παντρευτεῖ, όταν ὁ Δήμης πολεμοῦσε στο Μέτωπο, πιάνεται από τὸν ἄντρα της μέσα στην κίμαρα τοῦ φίλου της, τὴ στιγμή που αὐτὸς είναι ἄρρωστος, στο κρεβάτι, και κείνη κρατώντας τὸ κεφάλι του, τονε βοιθάει να πιεῖ τὴ θυσιανάδα του. Ὁ Στάθης ξεφνιαζεται που τὴν πιάνει σ' αὐτὴ τὴ στάση, θυμώνει, τὴς μιλάει πικρά.

ΤΖΟΥΛΙΑ (ήρεμα). — Ἡ θέση τῆς γυναίκας είναι κοντά στους δυστυχισμένους... στους ἄρρωστους....

ΣΤΑΘΗΣ (μ' ἐπίσημο τόνο). — Ἡ θέση τῆς γυναίκας είναι κοντά τὸν ἄντρα της....

ΤΖΟΥΛΙΑ (σοβαρά). — Γιατί ὄχι και κοντά;...

ΔΗΜΗΣ (διακόπτοντάς την). — Ἐχει δικιο ὁ ἄντρας σου, Τζούλια... Ἐχει πέρα πέρα δικιο....

ΣΤΑΘΗΣ. — Τάκοῦς;

ΔΗΜΗΣ. — Νάι. Ἡ θέση τῆς γυναίκας είναι πάντα κοντά τὸν ἄντρα που αγαπάει....

ΣΤΑΘΗΣ (ξεφνιασμένα). — Τί λές, Δήμη!;... Δέ θάσαι καλά....

ΔΗΜΗΣ (χαμογελώντας πικρά). — Μη στενογοριέσαι, κύο Στάθη, μη θυμώνεις, και δὲ σοῦ τὴν πήρα ἄλλοτερη τὴ γυναίκα σου... Σοῦ πήρα τὴ μισή... Πήρα ὅτι μου ἀνήκει, ὅτι μου χρειάζεται... τὴν ψυχή της πήρα. Τὸ κορμί της δὲ μοῦ χρειάζεται, και σοῦ τὸ γυρίζω τὸ κορμί της, σοῦ τὸ πετάω κατὰμουτρα, σὰ στημένη λεμονόκουπα....

***

Π ΡΙΝ από τὸ «**Λυτρωμό**» ἄνω, γράζει ὁ «**ΠΙΝΤΑΥΡΟΣ**» (έκδοση τοῦ ἴδιου βιβλιοπωλείου καὶ αὐτός), κοινωνιολογικό καιτὸ δράμα τοῦ Ρήγα Γκόλφη, που γράφτηκε στα 1908 και παίχτηκε από τότε ἄπειρες φορές. Ἐτσι, με τὸ «**Πίνταυρος**» και με τὸ «**Λυτρωμό**», ἡ θεατρική φιλολογοία μας ἀποχτάει δυὸ ἔργα, που τὴν ξεπρωσιάζουν ὅπωςὸδήποτε για τις ἐπιθεωρήσεις και τὰλλα βιβλιογραφικά της κατασκευάσματα. Ἡ Βουλγαρία — με τὸ συμπάθειο — μιὰ τέτατη φιλολογοία τὴ χαιρεται από χρόνια.

ΤΟ ΚΑΚΟ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΗ

(Συνέχεια από τὸ περασμένο φύλλο)

Κα ΛΟΥΚΙΑΔΗ (μέ ρόμπλα τοῦ σπιτιοῦ). — Καὶ δὲν ἔστειλες, καημένη καὶ σὺ, νὰ μὲ φωνάξουν. . . Νά, ἔδω δῖπλα εἰμωνα, στῆς κυρίας Καρίνας, ποὺ δὲν μπορεῖ ἢ μεμπετέκα της καὶ εἶχα πάει νὰν τῆ δω λιγάκι. (Ξαπλώνεται στὴν πολτρόνα).

ANNA. — Μὰ δὲ σὲ ἤθελα καὶ γιὰ τίποτα σπουδαῖο! Νὰ σὲ ρωτήσω μοναχὰ ἀπὸ ποῦ ἔχεις ἀγοράσει κείνο τὸ σκοῦρο τσιτάκι γιὰ τίς ποδιές τῆς Φανίης, ἐπειδὴ θέλω καὶ γὼ νὰ πάρω γιὰ τῆ δική μου. (Κι ἔβεται στὴν καρέκλα καὶ μὲ ἴφος πολὺ σοβαρὸ). Μαμά, θέλω νὰ μιλήσουμε μαζί καὶ γιὰ κάτι τι ἄλλο ἀκόμα, γιὰ κάτι ποὺ εἶναι πολὺ σοβαρὸ γιὰ μιὰ μητέρα, καὶ ποὺ ὅμως ἐσὺ τῶχεις πάρει πολὺ στάλαφρά. (Μὲ δύναμη καὶ θέρη). Ἄκουσε, μαμά μὴν κοιτάξεις ποτέ τὴν ἐπιφάνεια μόνο ἀπὸ κάθε τι ποὺ παρουσιάζεται μπροστά σου κοιτάζε τὸ βάθος καὶ μοναχὰ τὸ βάθος, ζήτηγε πρῶτα πρῶτα τὴν αἰτία. Γιατὶ εἶναι κάτι πράγματα, ξαίρεις, ποὺ τυχαίνει νάχουν τὴν ἴδια ἐντελῶς ἐπιφάνεια, τὸ ἴδιο σχῆμα, νὰ εἶναι ὁλότελα ὅμοια, καὶ ὅμως τὸ ἓνα νὰ εἶναι ἐντελῶς ξένο, ἐντελῶς διαφορετικὸ ἀπὸ τῆ ἄλλο μὲ κατάλαβες;

Κα ΛΟΥΚΙΑΔΗ (μ' ἀπορία). — Τί μοῦ κοπανᾷς αὐτοῦ, παιδί μου; Ἄεροκουθέντες; Δὲν ἔχω, ξαίρεις, καμιάν ὄρεξη γιὰ πονοκεφάλισμα.

ANNA. (ἀποφασιστικά). — Ἡ Λουκία, μαμά, σοῦ ζήτησε νὰ γνωρίσει τὸν Πετρουδάκη, τὸ ζωγράφου καὶ σὺ τῆς τὸ ἀρνήθηκες; μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς τὸ γιατί; νὰ κείνο ποὺ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ.

Κα ΛΟΥΚΙΑΔΗ (σχεδὸν θυμωμένη). — Μά, ἐπέτελους, αὐτὸ τὸ παιδί δὲν ἔχει ὄρα! Σίγουρα εἶναι γιὰ δέσιμο. . . Δὲ μοῦ λές, σὲ παρακαλῶ, ἐσὺ μὲ τὸ πολὺ μυαλό, πρεσβεῖα θὰν τὸ κάνομε τὸ σπίτι μας; Ἔτσι θὰ πιάσω ἐγὼ ἓναν ἄνθρωπο, ποὺ δὲν τὸν γνωρίζω καθόλου, καὶ μάλιστα ἔτσι μαγογιόλη καὶ διορωσιό, καθὼς εἶν' αὐτός; Σὰ νὰ μοῦ λές, δηλαδή, νὰ θάλω μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια τῆ φωτιά στὸ σπιτικό μου, ξεϊναλλίζοντας τὰ κορίτσια μου. Ξαίρεις τί ἔλεγε ἢ γιὰγιά σου ἢ συχωρεμένη; πὼς τὸ κορίτσι ἔνα καὶ μόνον ἔναν ἄντρα πρέπει νὰ γνωρίσει σ' ἄλη του τῆ ζωῆ, τὸν ἄντρα ποὺ θὰ πάρει. Καὶ, νὰ σοῦ πῶ, δὲν εἶχε καθόλου ἄδικο ἢ κακομοίρα. (Ἔπειτα ἀπὸ λίγη πάψη, πονηρά). Ἡ θαρρεῖς πὼς δὲν ἔνωσα ἐγὼ τί πράμα εἶναι αὐτός ὁ κύριος ζωγράφος! Μυρρίστηκε τὸ ψητὸ, καὶ δὲν ξεκολλάει ἀπὸ τὸ τραπέζι. .

ANNA (σηκώνεται ἀπὸ τῆ θέση της καὶ πάει μπροστά στὴ μητέρα της καὶ μὲ δύναμη). — Νά τὸ κακό, τὸ κακό! τίς περισσότερες φορές ἀπὸ σὰς τοὺς γονιούς γίνεται τὸ κακό γιατί, ἂν εἶχατε σεις λίγο περισσότερο φῶς στὸ μυαλό σας, τὰ παιδιά σας θάτανε φίλοι σας καὶ, τὸ σπουδαιότερο, θάτανε πάντα εὐτυχισμένα τὰ παιδιά σας καὶ δὲ θὰ παραστρατούσανε ποτέ, μὰ ποτέ, ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο! (Μὲ θυμό). Μὰ ἀφοῦ ὅμως πρῶτα πρῶτα δὲν τὸν ξαίρετε σεις ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο, τὸ δρόμο τῆς ἀλήθειας, πὼς θέλετε, πὼς τὸ ζητᾶτε, νὰ σὰς ἀκολουθήσουν τὰ παι-

διά σας; δὲ σὰς φτάνει ποὺ πλαγιέστε σεις μὲς στὸ σκοτάδι, παιχνίδια τῆς μιᾶς πρόληψης καὶ τῆς ἄλλης κουταμάρας, μὰ θέλετε, σώνει καὶ καλά, νὰ σέρνονται μαζί σας καὶ τὰ παιδιά σας. . . Χαρίστε τους τῆ λευτεριά, δίχως φόβο, γιατί ποὺς ξαίρει ἂν δὲν ἀγνάντεψαν ἀπὸ μακριὰ νὰ λάμπει ὁλόλευκος τῆς Ἀλήθειας ὁ πύργος καὶ ἂν δὲ λαχταρᾶνε νὰ τὸν σιμώσουνε! (Προχωρεῖ ἀργὰ στὸ μπροστινὸ μέρος τῆς σκηνῆς καὶ μὲ κάποιο θλιβερὸ τόνο στὴ φωνή). Κ' ἔπειτα, ἂν ἀκόμα συμβαίνει αὐτὸ ποὺ λές ἐσὺ, καὶ ζητᾶει τῆ γνωριμιά του γιατί τὸν ἀγαπάει, θαρρεῖ; πὼς μ' αὐτὸ ποὺ κάνεις γιορεῖς νὰ τὴν ἐμποδίσεις; θαρρεῖς πὼς μπορεῖς, ἐσὺ καὶ ὁ μπαμπᾶς, νὰ χαλάσετε τόσο εὐκόλα τοὺς νόμους τῆς φύσης, ἐπιβάλλοντες παντοῦ τίς δικές σας ἀρχές καὶ ἰδέες; χὰ, χὰ, χὰ. . . (στοχαστικά). Ποιὸ δέντρο, μέσα στὸ πρασινόντυτο δάσος, ποὺ δέντρο στέκει ἀσάλευτο καὶ ἄφωνο, στέκει ἀλύγιστο στὸ δυνατό φύσημα τοῦ τρελλοῦ ἀγέρα; Ἀκόμα καὶ ὁ γέρικος πλάτανος, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ σαλέψει τὸν κορμὸ του οὔτε ἢ πιὸ τρανὴ δύναμη, ἀκόμα καὶ αὐτὸς γέρνει τὰ κλαδιά του μὲ λίγωμα καὶ τὰ μεγάλα φύλλα του σμίγουν μ' ἀνατριχίλα καὶ ψιθυρίζουν μὲ γλῶσσα κάτι, ποὺ μοιάζει μὲ τῆς καρδιάς τ' ἀλόγητο τραγούδι. . . (Στέκει λίγο, κ' ἔπειτα στὴν Κα Λουκιάδη, ποὺ τὴν κοιτάζει μ' ἀπορία καὶ σταυροκοπιέται). Λοιπὸν, μαμά, σὰ νὰ λέμε, δὲν ἔχεις σκοπὸ νὰ κάνεις τὸ παραμικρό, ἔ;. . .

Κα ΛΟΥΚΙΑΔΗ. — Μέγας εἶσαι, Κύριε! Μὴν ἔπαδες τίποτα, κορίτσι μου; μὴ σοῦστριψε; (ἀλλάζοντας ἴφος). Κ' ἔπειτα, τί τὰ λές ἐμένα αὐτὰ; πὼς τὰ τοῦ μπαμπᾶ σου; ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτα δίχως νὰν τὸ ξαίρει. . .

ANNA (μ' ἀγανάκτηση). Τοῦ μπαμπᾶ, τοῦ μπαμπᾶ! (Μ' ἀκράτητο πόνο καὶ θυμό). Ἔτσι τόκανε καὶ μὲ μένα ὁ μπαμπᾶς, καὶ μὲ πάντρεψε ἀπὸ μωρὸ παιδί μ' ὅποιον θέλησε αὐτός, ποὺ τὸν βόηκε νὰ εἶναι ἴδιος του. . . Νά τὸ κακό, τὸ κακό! Μὰ μάθετέ το ὅμως αὐτὸ, μαμά, τὸ κακό δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ξεσπάσει μιὰ μέρα, καὶ σεις τότε μονάχα θὰ μπορέσετε νὰν τὸ νιώσετε. . .

Κα ΛΟΥΚΙΑΔΗ (σηκώνεται μὲ θυμὸ ἀπὸ τῆ θέση της καὶ πηγαίνει πολὺ σιμὰ στὴν Ἄννα, μὲ πρόσωπο ἄγριο). Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, Ἄννα, νὰ μοῦ κάνεις τῆ χάρη νὰ μὰφήσεις ἡσυχῆ καὶ νάχεις πιὸ λίγη αὐθάδεια στὴ μητέρα σου. Τὸ κακό καὶ τὸ κακό! Ὅποιος ἔχει τὸ μυαλό του, μπορεῖ θουμάσια νὰν τάποφύγει, καὶ ὁποιος δὲν τῶχει, πρέπει νὰν τοῦ παίρνουν καὶ νὰν τοῦ τραβοῦνε σφιχτὰ τὰ γαλιάρια, γιατί ἄλλοιως, ἄλλιο νο! (Τραβιέται ἀπότομα καὶ φεύγει μὲ θυμὸ ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ βάθους).

ANNA (ἀπὸ τὴν ἴδια θέση, μονάχη της, πλέκοντας τὰ γέοια). ὦ, ἀδερφοῦλα μου, ἀδερφοῦλα μου! Τὸν πὸ ἀδῶ, τὸν πὸν ἱερὸ χτύπο τῆς καρδοῦλας σου, τὸν πνίγουν μὲ τὴν πὸν ἀπαίεια κρυμγῆ! (Ἀνοίγει ἢ ἀνοίστερῆ πόρτα ἀργὰ καὶ μπαίνει ἢ Λουκία καὶ μάτια τῆς ἔχουν κάποια ἀγρία ἐκφραση καὶ δια τῆς τῆς

σωπο κάποιο ύψος ψυχρό. Μόλις τῆς βλέπει ἡ Ἄννα, τρέχει καὶ τὴν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της. Ἡ Λουκία γέρονει ἀργὰ στὸ στήθος της, ἐνῶ τὰ μάτια της βλέπουν μακριά).

ΛΟΥΚΙΑ (ἦσυχα, ἦσυχα, σηκώνοντας τὸ κεφάλι της ἀργά). — Ἄννα μου, τάκουσα ὅλα μὲν μόλις σὲ εἶδα νᾶρχεσαι μὲ τὴ μαμά ἐδῶ, ἔτρεξα στὴν αὐλή, ἔπιασα αὐτὴ τὴν πόρτα (δείχνοντας τὴν ἀριστερή), καὶ τάκουσα ὅλα, ὅλα...

ANNA (χαϊδεύοντάς της τὰ μαλλιά, τρυφερά). — Καλὰ ἔκανες, Λουκίτσα μου μὰ κι ἂν δὲν τάκουγες, θὰ στάλεγα ἐγὼ, καὶ θὰ σοῦλεγα ἀκόμα (ἀργὰ καὶ μὲ κόπο), πὼς πρέπει νὰ πνίξεις τὸ πνεῦμα σου καὶ θὰ δεῖς πόσο γρήγορα στὰ φωτισκόταδα τῆς καρδουλάς σου θ' ἀπλωθεῖ τῆς λησμονιᾶς τὸ θάμπωμα... Μὴ σὲ παρασέρνει, μὴ σὲ συγκινεῖ τόσο βαθιὰ τὸ τραγοῦδι τῆς καρδιάς σου τ' ὀλόγλυκο, τὸ τραγοῦδι τὸ ἦσυχο, τὸ τραγοῦδι τὸ σιγαλό, γιὰτι τότε τί θὰ κάνεις, σὰ θὰ μεγαλώσεις περισσότερο καὶ νιώσεις καμὶ μέρα τὴν καρδιά σου ὀλάκερη νὰ τραντάζεται καὶ νὰδυσσογέρονει ἀπὸ κάποια ἀνέγνωρη καὶ πρωτόφαντη δύναμη; Σύνχασε, λοιπόν, καὶ προσπάθησε νὰ ξεχάσεις τὸ πνεῦμα σου καὶ νὰ ξεχάσεις τὸ θέλητρό του τ' ὀλόγλυκο. Πάψε νὰ τὸν βλέπεις, καὶ θὰ δεῖς πόσο εὐκόλα θὰν τὸ κατορθώσεις. Γιὰτι ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶναι παρὰ μιὰ ἁμορφὴ αἰτιατάτη, μικρὴ μου. Κ' ἔπειτα, ὅπως λέει κ' ἓνας Γάλλος ποιητής, ὁ χρόνος κάνει στὴν ἀγάπη ὅ,τι κάνει κι ὁ ἀέρας στὴ φωτιά· ἀνάδει τὸ μεγάλο, καὶ σβήνει τὸ μικρό...

ΛΟΥΚΙΑ (τραβιέται ἀπότομα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της, καὶ μὲ παράπονο). — Γιὰτί; γιὰτι νὰ ξεχάσω, Ἄννα μου; γιὰτι νὰ σβήσω τὴν ἀχτίδα τῆ γλυκῆ φωνῆ, ποῦ πλημμυρίζει τὴν καρδιά μου ἀπὸ οὐράνιο φῶς καὶ ποῦ μὲ κάνει νὰ νιώθω παντοῦ, γύρω μου καὶ μέσα μου, ὀλοζώντανη τὴν τέχνη νὰ μὲ σφιχταγκαλιάζει; ἴσως καὶ νὰ μπορῶ νὰ ξεχάσω μὰ δὲ θέλω, δὲ θέλω... Γιὰτι νὰ σκοτώσω ὅλη τὴν ἱερὴ ὁμορφιά, ποῦ πλημμυρίζει τὴν καρδιά μου, ὅλη τὴν ἀγία δύναμη ποῦ μὲ κάνει παντοῦ καὶ πάντα ν' ἀντικρίζω τὸ ὄρατο;... Ὁχι, ὄχι, ποτέ! (Σαπλώνεται κουρασμένη στὴν πολτρόνα, ἐνῶ ἡ Ἄννα τὴν κοιτάζει μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ἡ ὑπηρέτρια).

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ. — Κυρία Ἄννα, σὰς περιμένει ὁ μπαμπὰς σας νὰν τοῦ διαβάσετε τίς ἐφημερίδες· σὰς περιμένει στὴν τραπέζαρία.

ANNA. — Ἐρχομαι. (Στὴ Λουκία). Περιμένε με· θάρθω σὰ θὰ τελειώσω τὸ διάβασμα. (Φεύγει γρήγορα ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ δάθους καὶ πίσω της ἡ ὑπηρέτρια).

ΛΟΥΚΙΑ (μένει λίγο ἀκόμα ξεπλωμένη στὴν πολτρόνα, μὲ τὰ μάτια στὸ κενό, κ' ἔπειτα σηκώνεται μὲ ὀρμή. Ἀλλάζει ἐντελῶς ἔκφραση, τὸ πρόσωπό της ἀγριεύει καὶ τὰ μάτια της παίρνουν κάποια σκληρὴ κι ἀποφασιστικὴ ἔκφραση. Ἐρχεται μπρὸς καὶ ἀργὰ μὲ παγερὴ φωνή). Τέλειωσε! δὲ μάφηνον φανερά; καὶ γὼ στὰ κρυφὰ κι ὅπου μπορέσω... (Σαπλώνεται στὴν πολτρόνα, λιγὸστιγμὴ σιωπῆ. Ὑστερα, μὲ τὰ μάτια γεμάτα λάμψη πικρὰ μὰ ἀποφασιστικά). Ἀφοῦ τὸ θέλον ἔτσι...

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

(Ἡ σκηνὴ στὸ ἴδιο μέρος, ἔπειτα ἀπὸ εἰκοσι μέρους. Εἶναι νύχτα, καὶ στὸ ἀνοιγμα τῆς αἰλοίας ἡ σκηνὴ εἶναι ἀδειανὴ καὶ φωτίζεται ἀπαλὰ καὶ γλυκὰ, ἀπὸ μιὰ μικρὴ καλλιτεχνικὴ λαμπίτσα, σκεπασμένη μὲ γλυκόχρωμο ἀμπιζοῦρ κ' ἀκκοιμπισμένη στὸ μεσιανὸ γραφειάκι. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο, ἀνοίγει ἡ ἀριστερὴ πόρτα καὶ μπαίνει ἡ Λουκία μὲ μεγάλη προφύλαξη, μὲ ρόμπα τοῦ σπαιτοῦ, καὶ πίσω της ὁ Πέτρουδάκης μὲ καπέλλο. Αὐτὸς εἶναι πολὺ νέος, μὲ εὐγενικὸ παρουσιαστικὸ καὶ μὲ πρόσωπο γλυκὸ κι ὄρατο· εἶναι πολὺ κομπὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ντυμένος καὶ κάτι τὸ πολὺ θελητικὸ τὸν συντροφεύει παντοῦ).

ΛΟΥΚΙΑ (ἀφοῦ κλείσει μὲ προσοχὴ καὶ τίς δύο πόρτες, ἔρχεται μπρὸς στὸν Πέτρουδάκη ποῦ ὡς τόσο ἔχει ξεπλωθεῖ στὴν πολτρόνα· κ' ἔχει ἀφήσει τὸ καπέλλο του στὸ γραφειάκι, καὶ τοῦ λέει γλυκὰ, καὶ κάπως ντροπαλὰ μαζί). — Δὲν πιστεύω νὰ σοῦς εἶδε κανεὶς τὴν ὥρα ποῦ μπαίνατε, ἔ;...

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (τραβάει, χωρὶς νὰ κουνηθεῖ ἀπὸ τὴ θέση του, σιμά του μιὰ καρέκλα, παίρνει τὴ Λουκία τρυφερὰ ἀπὸ τὰ δύο της χέρια καὶ τὴ βάζει νὰ καθήσει, χαμογελώντας). — Δὲ θὰν τὸ κόψεις ἀκόμα, κακοκόριτσο, αὐτὸ τὸ «σεῖς» καὶ τὸ «σῶς»; Πές μου, ἐξακολουθεῖς νὰ μὲ ντρέπεσαι ἄστερα ἀπὸ πέντε νύχτες ποῦ περάσαμε μαζί; μὰ δὲν ἀξίζει τὸν κόπο!...

ΛΟΥΚΙΑ (μὲ γλυκὸ καὶ τρυφερὸ χαμόγελο). — Ἐ, τότε μ' ἀφήνεις νὰ φιλήσω τὰ ματάκια σου, τὰ γλυκὰ σου ματάκια;... (πνίγεται σὲ γέλιο εὐτυχίας).

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (τὴν τραβάει ἀπὸ τὰ χέρια μὲ δύναμη σιμά του). — Μὰ πρῶτα ἐγὼ τὰ δικά σου, μικρὸ μου, ποῦ κοιτᾶνε ἔτσι γλυκὰ κι ἀθῶα, σὰν τὰ Χερουβείμ ποῦ βλέπουμε σὲ μερικὲς εἰκόνες...

ΛΟΥΚΙΑ (κάνει νὰ πέσει στὴν ἀγκαλιά του, μὰ τραβιέται ἀπότομα, λευτερώνει τὰ χέρια της ἀπ' τὰ δικά του καὶ τρέχει τσαχπίνικα μακριὰ του, ἐνῶ τοῦ λέει μὲ προσποιητὴ αὐστηρότητα, ζαρώνοντας χαριτωμένα τὰ φρύδια της καὶ τὰ χεῖλια της). — Ἀ... φρόνιμα· δὲν εἶπα τώρα... ἔπειτα, ἔπειτα! (Γελάει δυνατὰ καὶ προσπαθώντας νὰ πνίξει τὰ γέλια της). Σούτ, σουτ... πάει! θὰ μᾶς πάρουν μυρουδιά· στάσου νὰ πάω ὡς στὴν κρεβατοκάμαρα νὰ δῶ τί γίνεται. (Χάνεται γρήγορα ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ δάθους).

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (παρακολουθώντας τὴν μὲ τρυφερὸ καὶ παραπονεμένο βλέμμα). — Ἄχ, κακιά, κακιά, θὰ σὲ δείρω...

ΛΟΥΚΙΑ (ἔρχεται σὲ λίγο χωρὶς τὸν παραμικρὸ θόρυθο, κάθεται σὲ μιὰ καρέκλα ἀντίκρου του καὶ σταυρώνοντας τὰ χέρια στὸ στήθος). — Βαθιὰ ἦσυχία στις κρεβατοκάμαρες, οὔτε ταμπουδιά, ὅλοι κοιμούνται. Μοναχὰ ὁ μπαμπὰς στριφογυρίζει ποῦ καὶ ποῦ στὸ κρεβάτι του λοιπὸν φρόνιμα! (Στενάζοντας, ἐνῶ κοιτάζει στὸ κενό). Ἄ, πόσο εἶμαι τρελή, πόσο εἶμαι ἄμικλη... (Στὸν Πέτρουδάκη μ' ἀπελπισία). Πές μου, τί θὰ γίνει; Σὲ δεβαίνω πὼς ἡ ὁ

λόβαθη κι ἀμέτρητη ἀγάπη πού νιώθω γιὰ σένα μούχει με τὴν πιὸ ἀπίστευτη δύναμη πνίξει κάθε λογική. Δὲν μπορῶ τίποτ' ἄλλο νὰ σκέπτομαι διαρκῶς, παρὰ μόνο τὸ πότε θάρθεις, τὸ πὼς θάρθεις, τί θὰ λέμε, καὶ πόσο τραγὴ θάνατι ἢ εὐτυχία μου πού θάμαι σιμά σου· τίποτα, τίποτ' ἄλλο... Κι ὅμως, εἶναι τόσα πού πρέπει νὰ σκεφῶ καὶ νὰ λογαριάσω! Καὶ τώρα, πές μου, πές μου ἐσὺ, δὲν εἶμαι...

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (παίει μπροστά της ἀργὰ καὶ με τὰ χέρια στὶς τσέπες καὶ τῆς λέει με τόνο θλιβερὸ καὶ σοβαρὸ μαζί). — Πές μου, Λουκία, ἀγαπᾷς βαθιὰ, ἀγαπᾷς μ' ὅλη τῆς καρδιάς σου τὴ δύναμη, ἀγαπᾷς ἀληθινὰ; πές μου· νιώθεις πραγματικὰ τὴν καρδιά σου νὰ φλογίζεται ἀπ' τῆς ἀγάπης τὴ φλόγα;

ΛΟΥΚΙΑ (τὸν κοιτάζει μ' ἕνα βαθὺ καὶ περιλυπο βλέμμα καὶ τοῦ λέει με μικρὸ χαμόγελο). — Ἄ, τὸ ξαίρεις. Σ' εἶδα κάποιο ματοβαμένο δειλινὸ μπροστά μου τὴν ὥρα κείνη πού ἀρχίζει νὰ πλημμυραίνει ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ μάτια σου καὶ κάθε ξεχωριστὴ ψυχὴ ἀπὸ κάτι σκοῦρα μαβιά χρώματα, κ' ἔνωσα κάποιαν ἀλήθεια νὰ ὀρθώνεται μέσα μου καὶ ν' ἀπλώνει γύρω ὀλόγλυκο φῶς. Μὰ σὰ στάθηκα μιὰ στιγμή ν' ἀκούσω τὴν καρδιά μου, σ' ὀρκίζομαι πὼς τὴν ἀκίωσα ἤσυχά καὶ σιγαλὰ νὰ χτυπάει, καὶ σ' ὀρκίζομαι ἀκόμα πὼς ποτὲ, ποτὲ ἀπὸ τότε, ὅσες φορὲς τὴν ἀκούσα νὰ μοῦ κρυφομίλαει γιὰ σένα, ποτὲ, ποτὲ καὶ στὴς νύχτας τὸ σκοτάδι καὶ στοῦ σούρουπου τὸ θάμνωμα καὶ στοῦ ἡλίου τ' ἀναγάλισμα, δὲν τὴν ἀκούσα, ὄχι, νὰ μοῦ μιλάει τρελλὰ, ἀσυνάρτητα, ἀμαρτωλά. Πάντα, στὰντίκρουμά σου καὶ στὴ σκέψη σου, θαρροῦσα πὼς ἔβλεπα ὀλοζώντανη τὴν τέχνη ν' ἀπλώνει γύρω μου τὰ μύρια τῆς μεγαλόπρεπα καὶ μυστικὰ μαγέματα. (Μὲ πόνο κι ἀγανάχτηση μαζί, στενάζοντας βαθιὰ). Καὶ θέλησα νὰ σὲ γνωρίσω ἀπλά, φυσικά, φανερά, γιὰ νὰ χορτάσω τὸ παράξενο θέληγητρό σου. Μὰ ἀπὸ τότε πού μοῦ εἶπαν τὸ «ὄχι», τὸ σκληρὸ ἐκείνο κι ἀλόγητο «ὄχι», πού θραχῆς μοῦ στάθηκε, ἔνωσα τῆς καρδιάς μου τὴν ἄμορφη θέρη νὰ γίνεται φλόγα, νὰ γίνεται πόθος, νὰ γίνεται σιγαλὰ σιγαλὰ μὴ φοβερὴ κι ἀληθινὴ φωτιά, μιὰ φωτιά πού μ' ἔκανε νὰ λυῶω. Κι ἂ δὲν ἀγάπησα καὶ δὲν ἀγάπηγα ἀληθινὰ κι ὀλόβαθα, μ' ἔκαναν νάγαπῶω. Καὶ τώρα, καὶ, τὸ ξαίρεις πὼς σ' ἀγαπῶ ὅσο πιὸ πολὺ μπορεῖ νάγαπήσει ἀνθρώπινη καρδιά. Καὶ μπροστά στὴν ἀγάπη μου γιὰ σένα, πιστεψέ με, πὼς χάνεται ὅλη τοῦ εἶναι μου ἡ ἀγάπη, πὼς ὀλάκερο τὸ εἶναι μου χάνεται. (Τὸν κοιτάζει με λαχτάρια καὶ με κάποιο τρέμο στὰ μάτια). Κι ὅμως θάμαι γιὰ ὄλους τοὺς ὑποκριτὲς καὶ τοὺς κοντόθωρους μιὰ κόρη ἀνήθικη καὶ τιποτένια· δὲν εἶν' ἔτσι;

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (πού τὴν ἀκούγε με προσοχὴ καὶ φανερὴ συγκίνηση, κάθεται σὲ μιὰ καρέκλα πολὺ σιμά της, καὶ τῆς λέει με σοβαρὴ καὶ βαθιὰ φωνή). — Ὅχι, Λουκία, ὄχι, καὶ τὸ ξαίρεις καὶ τὸ καταλαβαίνεις αὐτό... Ὅχι· μπορεῖς νὰ πιστέψεις πὼς ἐσὺ στέκεσαι στὸ κορῶμα κάθε τιμιότητος καὶ ἠθικῆς. (Βλέποντάς τὴν νὰ τὸν κοιτάζει με ὀρθάνοιχτα μάτια ἀπὸ ἐκπληξῆ). Ναί· μὴ σοῦ φαίνεται παράξενη ἢ γλώσσα μου· εἶναι γιὰτὶ εἶσαι λιγάκι μικρὴ ἀκόμα γιὰ νὰν τὴ νιώσεις. Μάθε ὅμως πὼς στὴ μεγάλη καρδιά καὶ στὴν ἀληθινὴ ἀγάπη δὲν ἔχει τίποτα τὸ ὄνομα τῆς ἀτιμίας καὶ τὸ κορμὶ ὀλάκερο εἶ-

ναι σὰ μιὰ μεγάλη καὶ κάτασπρη λαμπάδα, πού σὰ μυστικὴ θυσία πρέπει νὰ προσφερθεῖ στὸν ἱερω τῆς ἀγάπης θωμῶ. μ' ἔνωσες;...

ΛΟΥΚΙΑ (με λάμψη χαρῆς στὰ μάτια). — Ναί, σ' ἔνωσα, καὶ τὰ λόγια σου αὐτὰ με κάνουν νὰ νιώθω ὀλοτέλα καὶ τὰ λόγια τὰ ἀληθινὰ πού μοῦ γράφει σήμερα κάποιος γεροπαράξενος φίλος μου, πού τοῦ ἀρέσει νὰ φιλοσοφεῖ πάνω στὴ ζωὴ. Στάσου νὰ σοῦ διαβάσω τὸ γράμμα του. (Ἐνῶ παίει στὸ μεσινὸ γραφειάκι). Μοῦ ἀπαντᾷ πᾶνου σὲ κάτι πρόμοιο πού τὸν ρωτοῦσα. (Ἀνοίγει ἕνα συρτάρι, βγάζει ἕνα γράμμα, κι ἀφοῦ τὸ ψάχνει με τὰ μάτια τῆς λίγο, διαβάζει, ἔπειτα ἀργὰ καὶ δυνατὰ). «Λοιπὸν σ' ὄχι με ρωτᾷς, τούτῃ τὴν ἀπάντησιν ἔχω νὰ σοῦ δώσω. Δὲν ὑπάρχει ἠθικὴ κι ἀνήθικη ἀγάπη. Ὑπάρχει μοναχὰ ἀληθινὴ καὶ ψεύτικη. Στὴν ἀληθινὴ ἀγάπη ὅλα εἶναι ἠθικά, καὶ στὴν ψεύτικη ἀγάπη ὅλα εἶναι ἀνήθικα, ἀκόμα καὶ τὸ φιλεῖ πού τὸ γράφει μονίχα κενεῖς. Ἐπειτα ὑπάρχουν ἀκόμα ἀνήθικα κορμὰ κι ἀνήθικες ψυχές. Ἡ ἠθικὴ ψυχὴ ἀπλώνει τὴν ἠθικὴ τῆς δύναμη καὶ στὸ κορμὶ, καὶ τὸ ἠθικοποιεῖ κι αὐτό, ἐνῶ τὸ ἠθικὸ κορμὶ, τὸ ἀνεγγιχτο, νὰ πούμε, δὲν ἔχει τὴν παραμικρότερη δύναμη νὰ προστατέψει μιὰν ἀνήθικη ψυχὴ. Ἔτσι εἶναι τὰ πράματα, κ' εὐτυχισμένος ὅποιος τὰ νιώθει καὶ τὰ ἐφαρμόζει ἔτσι καὶ στὴ ζωὴ. Βαδίζει με συνειδησὴ ἀναπαυμένη καὶ δὲ λογαριάζει τί λέει γύρω του ὁ ἀλιόκοσμος». (Στὸν Πετροῦδάκη, βάζοντας τὸ γράμμα στὴ θέση του, με μάτια γεμάτα λάμψη). Αὐτὸ δὲ θέλεις νὰ μοῦ πεις καὶ σὺ;...

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (χαμογελώντας). — Ναί, ναί· ἀκριβῶς· κι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, Λουκία μου· μὴ μοῦ πικραίνεσαι λοιπὸν. (Παίει σιμά της καὶ κάνει νὰ περάσει τὸ χέρι του στὴ μέση της, μὰ κείνη τὸν σταματᾷ).

ΛΟΥΚΙΑ (πού ὡς τώρα ἔψαχνε τὰ χαρτιά, βγάζει μιὰ χαρούμενη φωνή, κρατώντας ἕνα χαρτί στὰ χέρια της). Ἄ, νὰ το, ἐπιτέλους! (Στὸν Πετροῦδάκη, πού κοιτάζει ἐρωτηματικά). Ξαίρεις τί εἶναι; τὸ γράμμα πού ἀποφάσισα νὰ στείλω στὴν ἀδερφή μου τὴν παντρεμένη; ὅστερα ἀπὸ λίγες μέρες, καὶ πού τῆς τὰ λέω μ' αὐτὸ ὅλα, μὰ ὅλα...

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ. — Καὶ γιὰτὶ δὲν τῆς τὰ λὲς με τὸ στόμα;

ΛΟΥΚΙΑ. — Θαρρῶ, Ξαίρεις, πὼς θὰ πηγῶ ἀπὸ πόνο κι ἀπὸ ντροπὴ σὰ δοκιμάσω νὰν τῆς τὰ πῶ. Κι οὔτε θὰν τῆς τᾶραρα, μὰ εἶναι ἡ μόνη ἢ, πιὸ καλιὰ, ἡ πρώτη πού πρέπει νὰν τὰ μάθει. Ἄκου, λοιπὸν. (Τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι κ' ἔρχονται κ' οἱ δυὸ μαζί πολὺ μπροστά στὴ σκηνή. Διαβάει ἀργὰ καὶ δυνατὰ, ἐνῶ ἐκεῖνος τὴν ἀκούει με προσοχὴ καὶ με τὰ χέρια σταυρωμένα). «Ἄννα μου, δὲν ξαίρω πὼς θὰ σοῦ φανεῖ, μὰ πρέπει νὰ σ' τὰ γράψω ὅλα, γιὰτὶ θὰ μοῦ εἶπανε ἀδύνατο νὰ σ' τὰ πῶ. Ἄκουσέ με λοιπὸν, καὶ κρίνε με, ἐσὺ πού εἶσαι ὁ μόνος δίκαιος δικαστὴς ἀπέναντί μου. Εἶμαι ἀμαρτωλὴ, ἀδερφοῦλά μου, βαρεῖά ἀμαρτωλὴ, καὶ τὸ λέω με ὅλη τῆς καρδιάς μου τὴ δύναμη τώρα, τώρα πού δὲν εἶμαι κάτω ἀπὸ τὰ μάτια ἐκεῖνο πού, σὲ θεβαιῶω, δὲν εἶναι πὰ γιὰ μένα μαγνήτες πού μοῦ τραβοῦν τὴν καρδιά, παρὰ εἶναι βαρὴ νασρωτικὸ, πού μοῦ κοιμίζει γλυκὰ τὴν καρδιά καὶ κάθε τῆς ἔπαρξῆς μου κορμάτι, Εἶμαι ἀμαρτωλὴ,

"Αννα μου, τάκους; είμαι θύμα τῆς καρδιάς μου. Κάποιο μαγεμένο βράδι, πού σπαρταρούσε γλυκά η καρδιά μου ἀπο τῆς ἀγάπης τῆ θεία ουναικη και τη φλογα, ἀποφάσισα νά τόν γνωρίσω κρυφά, και τὸν εμπλοασα στὸ μικρὸ μου τὸ γραφεϊάκι. Κι ἀρχισα νὰ τοῦ τραγουδάω τῆς πάνταγνης ἀγάπης μου τὸ μαγικὸ τραγουδι, και μεῆθησαν ὀλόγλυκα σὰν ἀπὸ βαρυ πάλω κρασί, και γέμισαν τὰ μάτια του ἀπὸ κοκκινες φλόγες, γιατί κι αὐτὸς ἔχει τῆ δική μου τῆ φωτια μέσα του». (Ὁ Πετρουδάκης τὴν πλησιάζει ἀργά, με τρυφερὸ χαμόγελο, κι ἀκκουμπαιε τὰ χεϊλια του στὰ μαλλιά της με μάτια κλεισιμενα ἀπὸ ἡσονή, ἐνω ἔκει νη τοῦ σφίγγει τρυφερά τὸ χέρι, ξεκολουθώντας νά διαβάξει). «Και μ' εσυρε γλυκά κι ἀπαλά στὴν ἀγκαλιά του, δίχως νὰν τὸ κώσω, κ' ἔπειτα... ὁ θυμμουμι τίποτ ἄλλο παρὰ μόνο πὼς θρῶσιμάστε κ' οἱ δυὸ σ' ἕνα γλυκὸ και πρωτόφαντο γιὰ μένα μεῆθσι. Κ' ἔγεια ἀμαρτωλή, ἀδερφούλα μου, τάκους; και τώρα, πές μου, τί πρέπει νά κάνω; κείνο πού πρέπει, πές τὸ μου σταθερά, κ' είμαι ἔτοιμη νὰν τὸ κάνω, ἀκόμα κι ἂν εἶναι νὰ σκοτωθῶ...» (Σταματάει τὰ μάτια της ἔχον γεμίσει δάκρια. Ὁ Πετρουδάκης τὴν τραβάει γλυκά στὴν ἀγκαλιά του και κεινη γέρνει ἀγάλλ' ἀγάλλια στὸ στήθος του μεθησιμένη.)

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (με μεθησιμένη φωνή, χαϊδεύοντας τρυφερά τὰ μαλλιά της). — Δὲν ἔπρεπε, δὲν ἔπρεπε νά δεχτῶ και γάρθω κείνο τὸ μαγεμένο βράδι, Λουκία μου, ὄχι, δὲν ἔπρεπε. Γιατ' εἰσυνα τὸ ἀστυλῶστο δειτρι ἐσὺ, και γὼ στάθηκα ὁ τρελὸς ἀγέρας. Φύσησα και λίγησες ὡς τις ρίζες σου· δὲν ἔπρεπε, δὲν ἔπρεπε... Μά τί νάκανα, πού ἡ καρδιά σου ἡ ὀλόασπρη κ' ἡ πάναγνη ἀγάπη σου με μεῆθησαν;

ΛΟΥΚΙΑ (τρασιέται ἀπότομα ἀπὸ τὴν ἀγγαλιά του, και με παράπονο, ἐνω ἀφήνει τὸ γραμμα στὸ γραφεϊάκι). — "Α, μὴ με πικραίνεις! "Ηθελες λοιπὸν νά μαρνηθεῖς ὀλη αὐτὴ τὴν εὐτυχια και νά κἀνεις τὴν καρδιά μου συντριμμα; ἔπρε... (Σταματάει ἀπότομα, ὀρθανοίγει τὰ μάτια της, κ' ἔπειτα με χαμηλὴ φωνή). Κάποιος θὰ σηκώθηκε· ἀκουσα τὸ ἀνοιγμα κάποιας πόρτας, τάκουσα πολὺ καλά, δὲ γελιέμαι...

ΠΕΤΡΟΥΔΑΚΗΣ (προσπαθώντας νάκούσει). — Λές; ἐγὼ δὲν ἀκουσα τίποτα. (Ἀκούγονται ἀπ' ἔξω ἀργά κι ἄλαφρά πατήματα, πού πλησιάζουν).

ΛΟΥΚΙΑ (με τρόμο, ὀθόνοντας γλήγορα τὴ λάμπα). — Πάμε, πάμε γλήγορα στὴν αἰλή, θαρρῶ πὼς ἐδῶ ἔρχονται. (Μὲ θαθειά και παγωμένη φωνή). Πάει, χαθήκαμε! (Φεύγουν κ' οἱ δυὸ σὰν ἀστραπὴ ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ πόρτα. Μένει γιὰ λίγο ἄδεια ἡ σκηνη, και σὲ λίγο μπαίνει ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ βάρθους ὁ Λουκιδης με θαθὸχρωμη πυζάμα και παντοφλες. Κρατάει στὰ χέρια του λάμπα και φορεῖ γυαλιά).

ΛΟΥΚΙΔΗΣ (χωρίς νάφήσει τὴ λάμπα ἀπὸ τὰ χέρια του, πᾶει στὰ πλαγινὰ τραπεζάκια, μονολογώντας). — Ἀδύνατο νά μὴ θρῶθει ἐδῶ τὸ ρομαντοσάκι πού θὰ μοῦ κόψει τὴ διαβολεμένη τὴν ἀπνία· ἡ Λουκία δὲ φροντίζει και κουβαλάει ἀπὸ δαῦτα... (ψάχνοντας τὰ διβλία). "Α, κίτο κιδλας. (Διαβάξει ἀργά). «Τὸ φθινόπωρο» λέει ὦ! μάλιστα, τὸ θρήκαμε... (κάνει νά φύγει, με σταματάει ἀπότομα περνώντας ἀπὸ τὸ μεσιανὸ γραφεϊάκι, πού βρισκεται ὀρθ-

θάνοιχτο τὸ γραμμα τῆς Λουκίας γιὰ τὴν "Αννα). Μπᾶ! "Αννα μου... ἀμ' γιατί;... κι ὀλάκερη φυλλάδα! γιὰ νά δοῦμε... (Ἀκκουμπάει τὴ λάμπα, τὸ παίρνει στὰ χέρια του κι ἀρχίζει νὰν τὸ διαβάξει με περιέργεια. Ὅσο προχωρεῖ, τὰ μάτια του ὀρθανοίγουν, ἀγριεύουν, ἐνω στὸ πρόσωπο του ζωγραφίζονται σιγὰ σιγὰ ὁ τρόμος κ' ἡ πιδ θαδιὰ ἐκπληξη. Ἀναπνέει θαριά και τὸ χέρι του πιάνει ἀσυνείδητα τὸ μέτωπό του. Ἀποῦ τὸ τελειώνει, στέκεται μιὰ σιγμὴ με τὰ μάτια στὸ κενὸ κ' ἔπειτα πέφτει τσακισμένος σὲ μιὰ καρέκλα. Μὲ θαδιὰ κι ἀγρια φωνή.) Ἀμαρτωλή, ἀμαρτωλή, θαριά ἀμαρτωλή, κρυφά! (παίρνει πάλι τὸ γραμμα στὰ χέρια του και τὸ ξαναδιαβάξει με ἀγωνία. Καθὼς τὸ διαβάξει, σταματάει, στρίβει ἀπότομα στὴν πόρτα τοῦ βάρθους, και με θαρρῶ φωνή, σφίγγοντας με λύσσα τις γροθιές του). Τώρα, τώρα ἀτιμη, τώρα θὰ σοῦ δείξω!... (κάνει νά ὀρμησει ἔξω, με σχεδὸν ἀμέσως σταματάει ἀπότομα και τὰ μάτια του πέφτουν πάλι στὸ γραμμα, πού ξεκολουθεῖ νὰν τὸ κρατάει. Μὲ σπασμένη και χαμηλὴ φωνή). Τὸ ἄδχι, τὸ σκληρὸ κι ἀκλόγητο ἄδχι! (Ἀφίνει τὰ μάτια του στὸ κενὸ, τὸ γραμμα πέφτει ἀγάλλ' ἀγάλλια ἀπὸ τὰ χέρια του και τὸ κεφάλι του γέρνει στὸ στήθος του σιγὰ σιγὰ, ἐνω τὰ χεῖλια του ψιθυρίζουν τρεμουλιαστά). "Ω, τὸ κακὸ, τὸ κακὸ!..

Λάρασσα Πέμπτη 13 Ἀπρ.—Δευτέρα 17 Ἀπρ. 1920.

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΑ ΕΒΡΑΪΚΑ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΗΣ

Στὸ παλάτι μου, πού ὑψάνεται ἀπὸ κυανὸ λυθικὸ βασάλτη στὸν κάμπο, τῆς Μεσοποταμίας, μέσα στὴ μεγάλη του κινναθάρηνη σάλα, ἔκψα ἕνα ἀπομεσιμέρο τὸ Κούφι. Τὸ θειὸ θυμίαμα, ἀφιερωμένο στὴ λατρεία τοῦ Ὅσηρη μόνο, μέσα σὲ ἀμσιχρ λαξεμένο ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ ξύλο τῆς ἀλῆς, πολυτιμότερο ἀπὸ τὸ χρυσάφι. Καὶ ράντισα με ἱριδα τὸ διεδρο κλωτήρα γιὰ τὴν προσδοκία τοῦ ἐρχομοῦ σου. Κι ὀλη ἡ σάλα μυροδόλησε σὰν τὸν πορφυροδστυλο νὰο τοῦ Βάαλ.

Κ' ἔγειρα στὸ κεντητὸ ὑπαγκώνιο, στὰ πόδια τοῦ κλωτήρα, πᾶνω σὲ χαλὴ ὑφασμένο με ἱπλαεχτριῶνες, προσμενοντάς Σε, γυναίκα.

Και τὸ δειλινὸ πέρασε, στέλνοντας ἀπὸ τὰ ριπίδια τὸν φοινικιῶν τὰ κίτρινα φιλιὰ του στὶς ὄχτες τοῦ Ἐφράτη, με Ἐσὺ δὲ φάνηκες.

Και ἦρθεν ἡ σούρπα με τὴ μαυρογάληνη φτερούγα της και χαῖδεψε τὸ ψηλὸ μου περιστήλιο, με Ἐσὺ ἀκόμα νά φανεῖς.

Και νά ἡ νύχτα ἡ πρασινοχρυση, σὰ μαντάς Χαλδαίου μάγου, πού ἀπλώθηκε στὸ μεγάλο οὐρανὸ τῆς Ἀσίας... ἡ ὄρα πού ἀνοίγει ὁ κυανὸς λατὸς στοῦς Κρεμαστοῦς Κήπους, κάτω ἀπὸ τὰ πετράδια τούρα-νῶ, σὲ περιμένα ἀκόμα.

Κι ὡς τὴν αἰγὴ σὲ περιμένα, πού ἡ ὀχρόμαλλη Σαλαμβῶδιᾶ προτείνει τὰ ὑπέροχα χεῖλη της στὸν κροκοτημένο Ἀδανῆ.

Μὰ Ἐσὺ δὲ φάνηκες κι ὡς τότες, γυναίκα... Μόνο ὁ Πέρθης ἔφρηθος σιλάδος μου, ἦρθε νά μου ψά-

λει τὸν Ὀρθρο μὲ τὴν ἐλεφάντινη κινὸς του. Τότες σηκώθηκα ἀπὸ τὸ κεντητὸ ὑπαγκώνιο μὲ δρμή, καὶ τίναξα τὴ μαύρη χαίτη τῶν μαλλιών μου. Βγήκα στὸ ἀνοιχτὸ περιστήλιο ἑξάλλος, καὶ ὁ ψυχρὸς ἀέρας τοῦ ψηλοῦ Καρμῆλ πνέοντας ἀπὸ τὴν αὐγινὴ θάλασσα, μοῦ δρόσεισε τὸ μπαλασσωμένον μου πού... Ἐδῶς μιὰ γαλήνη ἀπλώθηκε καὶ μιὰν ἀπέραντη ἀδιαφορία στὴν καρδιά μου γιὰ Σένα... καὶ τὰ δάχτυλά μου, ἄθελα πλέχτηκαν γλυκὰ στὴ ζεστὴ κόμη τοῦ ὠραίου σκλάβου γονατιστοῦ μπροστὰ μου. — Τί κι ἐν δὲν ἦρθες, γυναίκα;... Μιὰ φορὰ ἔγινα γιὰ Σένα εἰδωλολάτρης!

Σμόρνη-1920

ΔΥΣΣΗΣ ΜΑΡΜΑΡΗΣ

ΣΗΜΑΔΙΑ

Κ' εἶπε ἡ κυρὰ στὴ δούλα :
«Γιὰ κοίταξε, καμμένη,
εἶμαι γραντσουμισμένη
στάφτι καὶ στὸ λαμό.

Ψύλλος, κοριός, κουνουῖπι,
τί νάνα; συμφορὰ μου! »
Κ' ἡ δούλα : «Ἐγὼ, κυρὰ μου,
ποῦ ξαίρω, θὰ σ'τὸ πῶ.

Τὰ ἴδια δὲς σημάδια
στὰ δυὸ τὰ μάγουλά μου....
μὰ πρόσεξε, κυρὰ μου,
νά μείνει μυστικὸ.

Οὔτε κοριός καὶ ψύλλος,
ἢ κουνουπας μεγάλος...
δὲν εἶναι κανένας ἄλλος
παρὰ... τὰφεντικὸ ἔ

Μ. ΓΙΑΝΑΤΟΣ

ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

("Αρ-νουβὼ)

(Γιὰ πολὺ μεγάλα παιδιά).

Κάποτε, μιὰ ἀλεπού,
ποῦταν λίγο σπουδαγμένη,
δὲν εἰξέυρω πὼς καὶ ποῦ
σ' ἕνα ἐργαστήρι μπαίνει,
καὶ τ' ἀγάλματα κοιτάζει,
ἕνα - ἕνα, ἔτσι γιὰ χάξι.

Ἐξέωρα ἕμως, σ' ἕνα ἀπ' ὅλα,
στέκει, βλέπει, τὸ πρόσεχει.
— "Αχ, τί ὠραῖο κεφάλι!, λέει.
μόνο ποῦ μυαλὸ δὲν ἔχει!...
Νά! μιὰ τέτοια κεφαλὴ
γιὰ δασκάλους εἶν' καλὴ.....

ΣΑΤΑΝΑΣ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ καθηγητὴς κ. Λουὶ Ρουσεὺλ θὰ κάνει τὴν ἐρχόμενη Τρίτη, (22 τοῦ Δεκεμβρίου) στὴν «Ἀνωτέρα Σχολὴ Γαλλικῶν Σπουδῶν» διάλεξη μὲ θέμα : «Ὁ Χριστὸς στὴ Γαλλικὴ φιλολογία». Ἡ διάλεξη θὰ γίνεαι στὶς 6 καὶ τέταρτο, μ. μ., μὲ εἴσοδο πέντε δραχμῆς.

ΤΟ ΜΟΥΝΤΟ ΤΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ

Τὸ μουντὸ τὸ ἀκρογιάλι γιὰτὶ δρέγεσαι τόσο,
ἀγνωρὸ μου παιδάκι, κ' ἔτσι ἀπλώνεις τὰ χέρια
σὲ θερμὸ παρακάτι στους διαβάτες ποῦ βλέπεις
νά περνᾶν ἐκεῖ πέρα; Στὰ κλειστὰ τους πανέρια,
ποῦ μ' εὐλάβεια κρατᾶνε, ὀριστοτάλαχοι κρῖνοι
δὲν εἶναι, ὄχι! Μονάχα φύλλα ἀνθῶν πεθαμένα.
Προχωροῦν. Ποῦ παγαίνουν; ὦ, τὸ ξαίρουν καὶ μόνο
τὰ δνειρὰ σου νὰ ζήσουν, δὲ βολεῖ, τὰ παρθένα.
Λευκάδα ΑΣΠΑΣΙΑ ΓΚΙΝ

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

La Vie des lettres (Ὀκτώβριος 1920) Οὐίλιαμ Σπέτ : Σκέψεις καὶ παραδόξα. Ντὲ Φαραμόν : Οἱ γυναῖκες καὶ ὁ ἱερέας. Πιέρ Ζωντόν : Ἡρωϊκὲς στροφές. Ζὰν Κασού : Κυβισμὸς καὶ ποίηση. Σουπκόλ : ποιήματα κλπ.

Le Monde Nouveau (Νοέμβριος 1920) Γκεζί : τὸ μέρος τοῦ Γκαλιέν. Κλωζέλ : τὸ ἔργο τοῦ Πῶλ Φόρ. Πῶλ Φόρ : Τὸ ταξίδι τῆς Ὀλλανδίας, ποιήματα. Ζὰν Ντεριέ : Θύμησες γιὰ τὸν Ρεζάν. Μαρία Καστέρουκα : Ποιήματα κλπ.

La Revue Critique (25 Νοέμβριος 1920) Μ. ντὲ Ρού : Ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὸ Ζὰν Ρακίνα. Πιέρ Λαφύ : Οἱ σκοτεινὲς νύχτες τῆς Βαρσοβίας. Πῶλ Ντερουά : Ἡ Ἐδρυθικὴ δυὸ φορὲς χαμένη. Κοντέσα ντὲ Νοάιγ : Ποιήματα. Μαροῦε. Μπουλανζέ : Μαργαρίτα, ρομάντζο κλπ.

Τὸ πῶς ἐνδιαφέρο, τὸ πῶς πρωτότυπο, τὸ πῶς συγκινητικὸ εἶναι, πὼς οἱ δύο ἐρωτικὲς ἱστορίες :

“ΤΗ ΔΥΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΚΗΡΟΥ,,

εἶναι βγαλμένες ἀπὸ τὴ ζωὴ τὴν ἴδια τοῦ συγγραφέα τους.

Τὰ φλογισμένα ἐρωτικὰ γράμματα ποῦ ἀποτελοῦνε τὸ

“ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ,,

εἶναι μνημεῖα ἀληθινῆς ἐρωτικῆς τραγωδίας, ποῦ σημάδεψε μὲ βαθιοχάραχτη σφραγίδα τὴ νεανικὴ ζωὴ τοῦ Ψυχάρη, καὶ ποῦ ἔπασε θῦμα τῆς μιᾶς Ἰδανικῆς Κόρης, θυγατέρα ἐνὸς ἀπὸ τοὺς μεγαλήτερος καὶ πῶς ξακουστοὺς ποιητὲς τῆς Νέας Ἑλλάδας.

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΙΣΩ ΑΠὸ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ (Ἔκδοσις «Τύπου» 1919 Δρ. 3—

ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ Α' (Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι

—Οἱ Ἄλυσίδες—Στὴν δὲξόπορτα). Ἔκδο-

σις Ἑταιρίας «Τύπος» 1920. . . . . » 6—

ΠΑΛ· ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 . . . . . » 3—

Βρίσκονται στὸ «ΑΘΗΝΑ ΓΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»

— Ὀδὸς Σοφοκλέους 3. —

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. Ὀδοντοῖατροὺς

Ὁ Οἶκος «LABARBERA» I. ΚΑΝΔΡΗ & Σία ὁδὸς Σταδίου 3 γνωστοποιεῖ ὅτι ὁ ἐν Λονδίνο οἶκος

CLADIUS ASH & CIE

ἀνέθεσεν αὐτῷ διὰ Συμβολαίου τὴν ἀποκλειστικὴν πώλησιν καὶ ἀντιπροσωπεῖαν τῶν εἰδῶν τοῦ διὰ τὴν Παλαιὰν, Νέαν Ἑλλάδα καὶ Σμύρνην.